

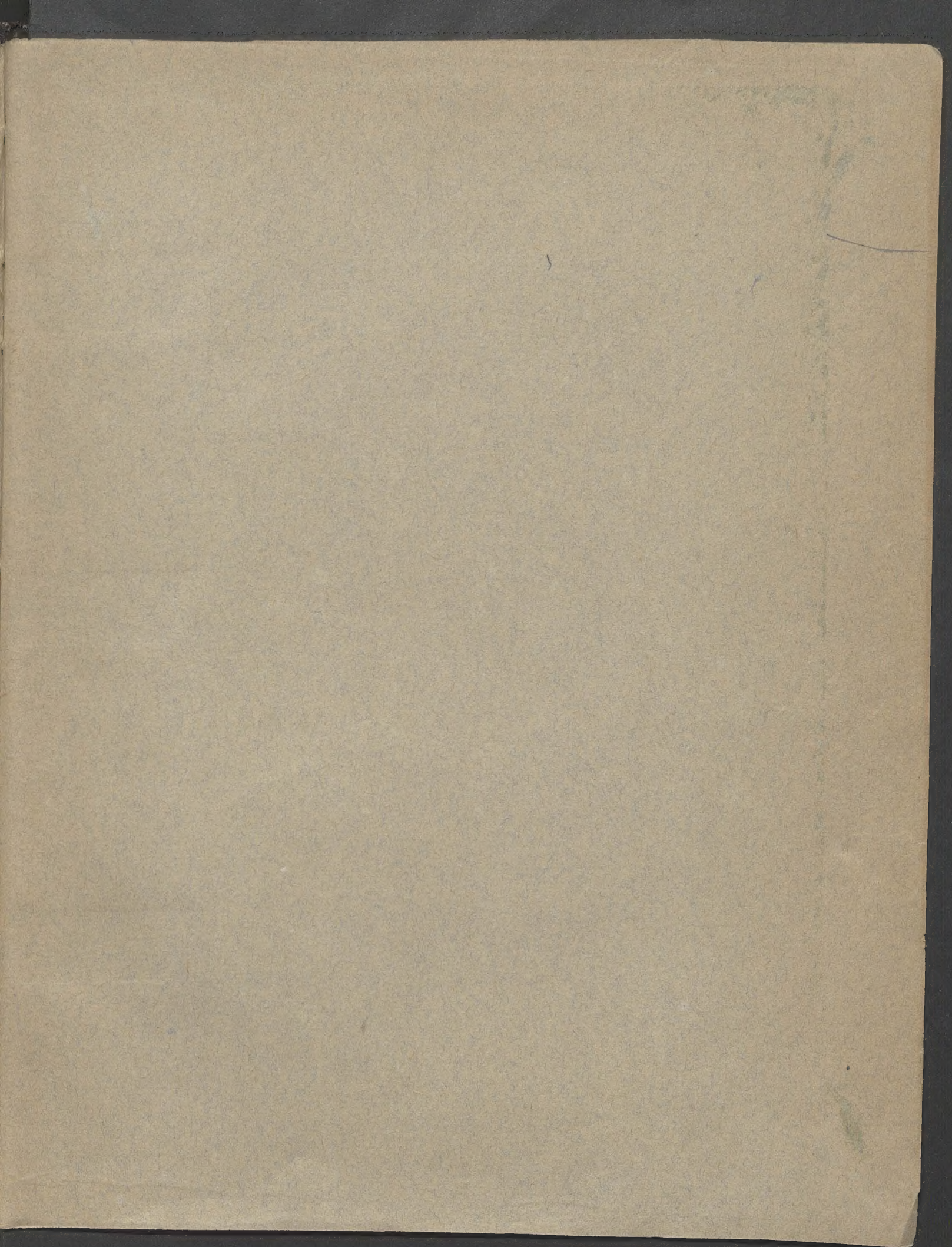
Biblioteka Jagiellońska.

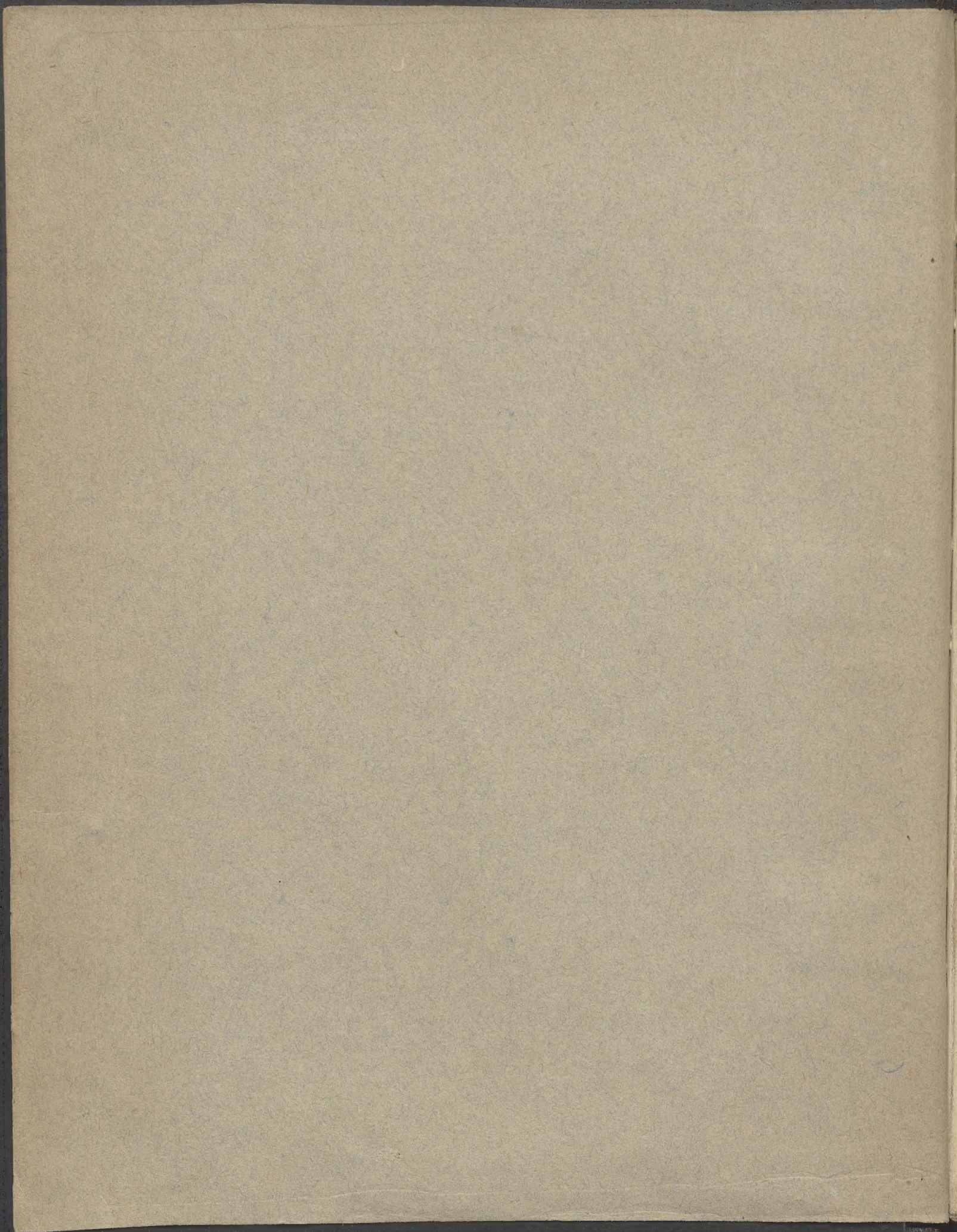

N° 6435

folia continens 65

compactura missus m. Augusto 1904

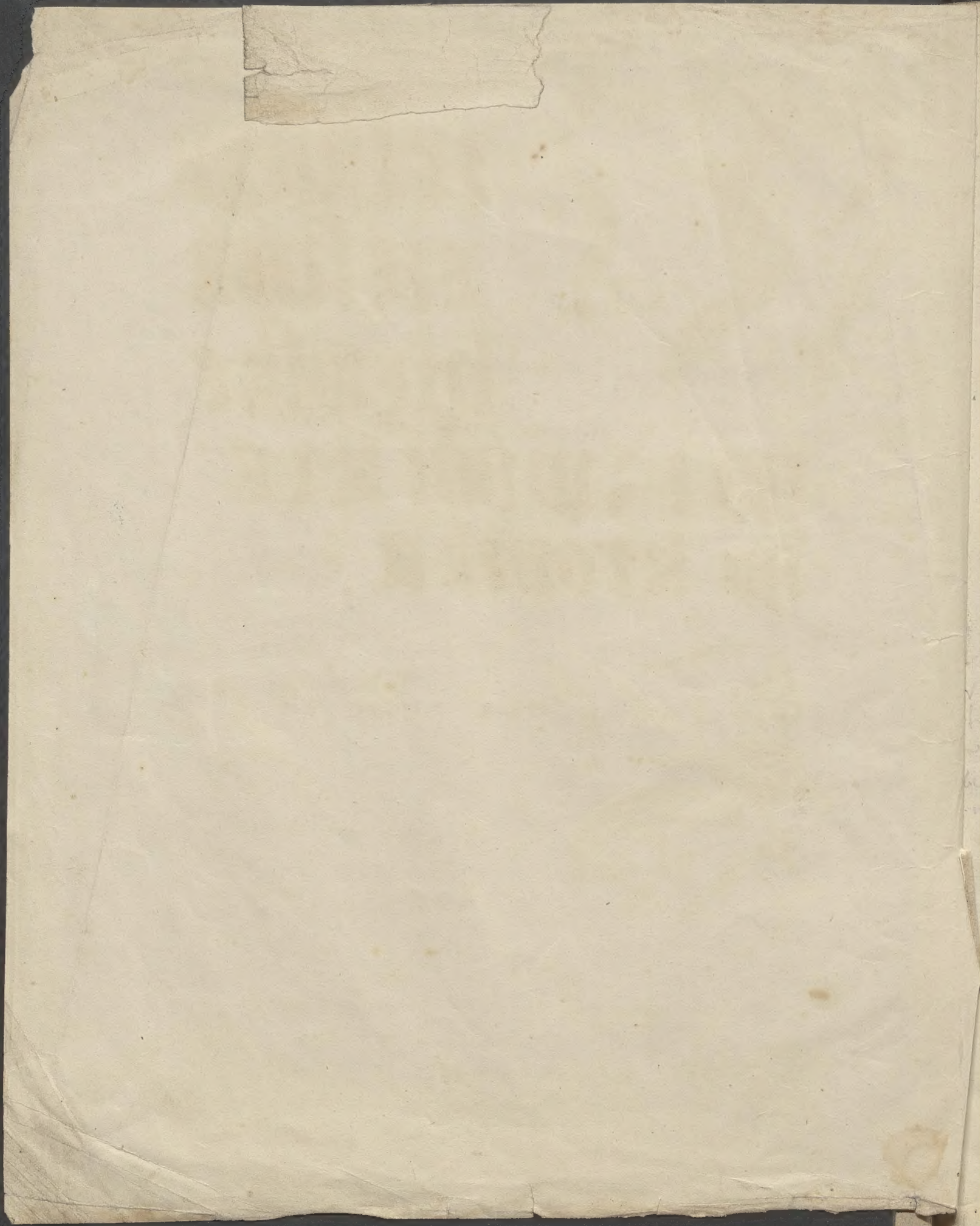
№ 6135 folio 65

Wielkiego Księstwa Litewskiego
i z mądrego Księcia.

(pisana po r. 1544.)

Dar pismowni Jochana z Wilna w r. 1880.

Skopowane z rękopisu w pismowni 1902

Wielkiego księcia litewskiego

go i żmudskiego go kronika

Wubro
opis...
pamięć...
wasm

W narodzenia syna bożego
go od duchu świętego
stało się zbłogosławien-
stwa dziewicy pannie sta-
rienj szczęścia stworze-
nia świata bożego lata
pięć tysięcy pięćset dwa-
dzieścia i sześć 5526
Jednego czasu państwo

rzymskie było pod Cesarzem Augustem kto-
ri nie tylko jednemu rzymowi ale i wszystkiemu
Światu panował iakoż więcej pilano czasu
cesarstwa augustowego gdy syn boży naro-
dził, a czasu Tiberjusa cesarza wtorego po
Augustie nakazując wolną miłość przysłał dla
zbawienia i odkupienia rodzaju człowieczego

Za ktorego sz tiberiussa w szitki rzeczy i pro-
 rostwa popelnioffi: powstawffi smartw
 i wstapil do boga i siadl naprawici bogu
 ojczai. Sklad dnia sadnego na przidz sadze
 ziwich i martwich i od dac kazdemu wedla
 zaslugi jego. I posmierci Tiberiussa ce-
 saria bil cesarzem agnusa a po agiussie
 klaudiusa po klaudiusie krolewal sin jego
 neron. ktori nero bil pan okrutny a nie-
 ustraszony matka swa i doctora swego
 nawiessy senece przez zadnej przycziny
 ku smierci przi prawil i nakilko kroc mia-
 sto rzymkie kaza zapalowac a i dla cze-
 go inszego iedno dla tego ze bi sig themu
 drwawal a porzeczanie tego mial. xiazgo
 i panom rzymkiem slachcie i w szitkiem
 pospolstwu krziewi i wiski wielkie czinil
 dla czegosz kazdi poddani jego i dla wiel-
 kiego okrucienstwa i nieustawicznosci ie-
 nie bil nigd pewien ani przeppieczon imie-
 nia abo skarbow ale i zdrowia swego a
 tak kazdi opuszczajac imienia i skarbi wcie-
 kali do rozmagitich ziem nasladujac spra-
 wiedliwosci w polowach gdzie iedno xiazgo
 rzymskie imieniem paleman ktori bil cesa-
 rzu Neronu krewne zebrał sig z zoną i dzie-
 cmi swoimi i skarbi ktorim piecz seth
 slachty z zónami i z dziećmi i z wielkie-
 mi silami szolay wziqussi iednego astro-
 nomia. sila w korabiach morzem gdzie bi
 sobie nalezli ziemią miészcz slusne gdzie
 bi sig mieli posadowic a miaszkać spokojem
 A sieni slachty bilo czterech rodziawissie
 imieniem. Skitaurig. Skolumnus

Cesarz Neron
 okrutny za che-
 rego froga byla
 perfekucia

od niego poczatek
 nawodu hiszpańskiego
 z dziei

A tak oni niemali czas po morzu chodzić
 przisli miedzi ziemskiego morza i poszli
 do rzeki do szuma i ta rzeka szuma weszli
 w morze ocean i morzem oceanem do
 szli do uścia gdzie rzeka niemien wpada
 w morze ocean, potem poszli rzeką niemnem
 w wierzch aż w morze niemnowe a dla tej przy-
 czyny to morze niemnowe nazwa się iż w
 to morze niemien wpada a dwanaście ma
 uścia a każde się zowie imieniem osobnym
 miedzi ktorymi dwanaście uściami jedno się
 zowie uście imieniem kilija i poszli tym u-
 ściem w wierzch czalego niemna gdzie on
 Sam w jednym miejscu ciecie w wierzch
 niemna i poszli do rzeki dubissi gdzieś w
 średsi w tą rzekę dubissę nad nią znaleźli
 góry wysokie i na onich górach równiny wiel-
 kie i dąbrowy rozkoszne i rozmaitymi okwi-
 tosciami napelnione a zwierzęta rozmaite
 w rodzaju to jest napierwej Turów, zbro-
 losz, jeleni, sarn, rysi, kunie, białe, grono-
 staio i innych rozmaitych rodzajów. i tu
 też w rzekach wielka okwitość ryb niepospo-
 litych iż nie tylko tych ryb które się w tych
 rzekach plodzą ale mnożstwo ryb rozma-
 itych i dziwnych przichodzi z morza za tą
 przyczyną iż niedaleko uścia niemnowe
 gdzie niemien w morze wpadł nad kto-
 remi rzekami na dubissę i nad niemnem
 i nad nią roztę się posiedlili i poczali się
 rozmnażać a ono mieszkanie nad temi
 rzekami bardzo się im spodobało i nazwali
 tą ziemią Zmud

nad Rzeką Dubi-
 są były Turówowie
 zwierzęta

szedł nazwisko
 Zmudki

vubro

O książęciu palemonie z jego trzech synach

XL Roku
573 vubro

Książę palemon urodził trzech synów. Starssy bork. drugi kunas trzeci spera. Starssy sin borki uczinil zamek na rzece zurze i zło-
żono imię tego książęcia pospolu z rzeką i z imię rzecę iura a książęciu borki i nazwał ten zamek iur borki. A zredni sin kunas prziszedł na uście rzeki niewiezigdzie ona wpadła w niemien a tam uczinil zamek i nazwał go imieniem swoim kunaszew. A trzeci sin spera szedł dalej w puszcza po wschodu słonca i przeszedłsi rzeką niewięz i rzeką świętą a trzecią rzeką Czivvinta nalał jezioro lukali i rosmajtem drzewem okraszone gdzieś to z lubiwiłsi sobie nat tim jeziorem posiedlił się i tho jezioro nazwał imieniem swoim Spera i panoval wiele lat i był bardzo łaskaw na poddane swoje. Potim vmarl bez plodu i poddani jego milviacz vedla rzimfkiego obczajna uczinili balwana i nazwali Spera na pamięć jego. Potim oni ludzie miastka iacz okolo jego poczęli iemu offiary czynić i za boga jego mieć. A potim gdy ten balwan skazil się i oni tho jezioro i miejsce chwalili i mieli za boga a ponim niedzi sobą pana nimeli i miastkali bez pana

Rzymiści obyczay
czynie sobie Bał-
wany

vubro

O książęciu borku Dobra- cie jego kunasie

4
W o malich czasiech umrze brat iego kto-
ry mieszkal na Jurborku niemajacz
dzieci i brat iego kunas wezmie i ta-
koczase' iego brata swego borka i za-
mek iurbork i wtei czasci iego bedzie pano-
wal i ono xiazie kunas' mial duu synu ie-
dnego kiernussa a drugiego kimbuta i pa-
nujacz iemu w ziemi zmodskieij poczal sie
mnozić i roszzerzac i wychodzic na rzeka wie-
lija ziemie zawielskie i przeszedwssi rzeka s-
wieta i nalazł miejsce wielmi piakne i spodo-
balo sie iemu to miejsce barzo i on tam posie-
dlil sina swego kiernussa i nalazlo sie tho-
miejsze po kiernusie kiernowoi a potem
kunas' umrze ponim sin iego kiernus pocze-
nie panowacz na wsritkieij ziemi zawieli-
skieij pogranicza lathiołska i pozawielinskiej
braslaw, a sz po drwinaj rzekaj a brat iego
kimbuta na Jurborku i na kunasowie i na
wsritkieij ziemi zmodskieij. A wten czas
kiernus panował a lud iego zawielijszy osie-
dli i grawali na trzabach dubasnicz i naz-
wał ten kiernus brzeg swim iazikiem wła-
snim po lacinie littus gdzie to iego ludzie
mnoży sie i trabi czo na nich igraja tuba
i dal imia tym ludziom swim iazikiem pola-
cinie zloziwssi brzeg straba littus tuba a
prosci ludzie nieumieli zwac polacinie i po-
czali zwac prosto litwa i od tego czasu po-
czalo sie zwac panstwo litewskie i zmod-
kie i mnozić od xiazat wielkich kiernus pa-
nowal na litwie a xiazdz kimbuta nazmodzi
i niemali czas panowali i zili miedzi sobaj
w pokoju a xiazdz kiernus nimial sinow

Kunas X Zmi 2

Syna 2 Kiernus
y Kimbut

X 14 Kiernus
I

Kimbut X Zmi 2
3

Łozzatek na
zwiska Litwy

Lilko iedna doczka imieniem poiaty i będać
on wstaraści swej niechcząc państwa swo
od doczki swojej od dalecz i przyszedł do niej
z życiem solie uzerinil skitaurussa imieniem
Swim kirassa sina douspankow. z dzievialto-
va a sam v mryze. A potom po czwie xiazie
na ziemi litewskiej ten zięc iego skitauru
kirus. I kimbutu panuixi nazmodzi om-
rze i sina swego montwila zostawil na xia-
stwie zmodskim i montwil wiele lat pano-
wał na zmodzi i miał dwoe synow iednego
mianowanego Erdwil a drugie kvimunt

O xiazeciu Monthwile kimbutovim liwie

Nassu panowania montwilowego po-
wstał czar batijer i szedł na ruską
ziemię i wszitką ziemię ruską zwoi-
ował i xiazath ruskich wiele posci-
nał a inssich w polon powiodł i stołecz wszit-
kiej ruskiej ziemi i zamek kijow spalil i
pusti uzerinil. axiadz wielki kijowski z moci
iego zbiegl skijowa na zamek czerniechow
i potom dowiedzial się i zamek kijow spalon
i wszitką ziemię ruską spustoszoną i ludzic
miaszkali les paina i zowią się druczanie
i on selrawssie się z ludzmi i szedł ku odrucz-
ku i ziemię odruczka posiadł i zamek drucz-
zarabiał i nazwał się wielkim xiazyciem drucz-
kim. a w tym czasie dowiedzial wielki xiazdz
montwili zmodzka i ruską ziemię spustoszo-
ną i xiazdz ruski rozegnan i on dawssie

wojško sinu swemu erdwilu i poslal smim
 panow swoich radnich. Napierwen skolum-
 now kumpia. drugiego z arfusinow. Juli-
 ana. A trzeciego zrosz graussa. I zasli za-
 rzeka niemien i nalezli veczterech milach
 od rzeki niemna gora piakna i spodobalo
 sie jim i uczinili na niej zamek i nazwali go
 nouogrodek i uczinil sobie chadz wielki sto-
 lecz wnim i nazwal sie wielkim chadzem no-
 uogrodskim i szedwssi z nouogrodkiem i po-
 tim szedl zarobil zamek grodne i szedl do
 brzescia i nalasl brzescie. drugiczin. miehnik
 od batija spustoszoni i skazoni a on thi zam-
 ki zarobil i poczal nanich panowac i potim
 umrze chadz wielki montwil zmodskij. A
 ponim siadl na wielkim chadzstwie zmodskim.
 Wikint. a drugi starssi sin iego erdwil i
 poczne panowac na nouogrodkie i na tich
 vissej rzeczonych zamkach i podawal panom
 swim ktorzi sinem viszli ostravi i puszcze
 Dal kumpiu ostrow okolo rzeki oszmianj
 ktori teras zowie sie oszmiana i wszitkij
 przisluchajace ku oszmianie czoteras chadz
 za i panowie w powiecie oszmianskim przy-
 sluchajac trizimanja. A zijkzevi dal ostrow
 ktori ponim nazwan iest zijkziski i wszit-
 ki przisluchajace w powiecie zijkziskiem.
 A grauzu dal ostrow ktori iego imieniem
 nazwan grauziski i skumpia narodzil sie
 gastolt a zijkssa narodzil sie do wojno
 a z grauzza narodzil sie montwid i wron-
 cil sie nazad

**A kiazeciu Wikintie Er-
 dwile**

erdwile

Lozontek Family
 Gustoldoway z
 Kumpia, ktoremu
 dano Oremiane

Michail X m
Danuiaci wielkiemu xiądzu Wikintu
 wzmódskiej ziemi a Erdivilu w
 nouogrodka i wtich vissej rzeczo-
~~XXXX~~ nich zamkach i zatim umrze xiądz
 wielki wikint i ponim pocznie panowacz
Zwimbuth xiądz
Lud y. X m
A
 zwimbuth xiądz litewski obiemathimij
 xiąstwi litwą i zmodzay Erdivil na no-
 uogrodka na wszitkich tich vissej rzeczo-
 nich zamkach i wiele lat panowawssi Er-
 divil natich zamkach umrze a ponim pocz-
 nie panowac siniego michailo
Michailo X
Ruskie
po Erdivile

O xiązcu wielkim Michale

(oizawszego)
O smierci xiądz wielki michail ze-
~~XXXX~~ brawssi vojsko swe i szedł na za-
 mek poloczki ludzie poloczanie kto-
 rzi wieczni czas zili iak wielki nouogrod
 i pskow i napiervej przisili ku hrod u
 ich rzeczonemu horodzieci i muze polo-
 czanie hupki swemi potkali ich pot ho-
 radcem i wielki boj medzi soba czynili
 i pomoze bog wielkiemu xiądzu michailu
 i pobil muze poloczani na glova i zam-
 ki ich po palil horodzieci i porod poloczki
 vezmie i ostal wielkim xiądzem poloczki
 i bedacz iemu wielkim xiądzem nouogrod-
 skim i poloczkim i panoval wiele lat i
 umrze i ostavil duu sinow po sobie jedne
 skirmunta a drugiego kinvila i skirmont
 pocznie panowac na nouogrodka a kinvil
 na poloczku i poimie kinvil doczka v wiel-
 kiego xiądza twirskiego v borisa imieniem

Skirmunt
X Rouyn
Ginuil
Poborue

Marija dla ktorej okrecil sie w ruska via-
ra i dali imia iemu boris i ten winvil
rzeczoni boris vezinil zamek na imia
swe a zval go borisow i bedacz na rusi-
nem bil bardzo nabozni. vezinil cerkiew
kamienna w poloczku swietego zophiego
a druga swietego spassa w vierzech rzeki
poloti ad zamku w polmile. Trzecia cer-
kiew monaster na bielezici swietego bo-
rissa i hleba panuaci iemu w poloczku bil
laskaw na poddanich swich i dal im podda-
nim swem volnosc wieczna miec w zvonie
zvoniecz potemu sie spravovac iako w wiel-
kim nouogrodzie i pskovie. Ezo xiadz bo-
ris mial sta zonia sina rochovolada na-
zwanego vasila panim pocznie panovacz
sin iego vasil w poloczku a sam vmrze
A xiadz wielki vasil ien nria sina Glebana
poloczku i daczka paraskovieia i ta dacz-
ka paraskovieia obieczala dziewiczko swo-
ie zachovac w czalosci do zivota swiecigo
i pospieszila sie w cerke w monaster swie-
tego spassa nat polota rzeki i mieszkala
tam siedm lat sluzac bogu i xiaggi pisac
na cerkiew. A potim sie sebrali do rzima
w rzimie mieszkajacz boga sluszila pil-
nie i mieszkala kilka lat i okrecila sie kto-
ra na zwano swieta praxedis a parasku
paraskovieia, ktorej w rzimie i hoscioł
z budovan naimie ien swietej i tamze ia
polozili 7 brat ien xiadz hleb w mladi
leciech panovawssi w poloczku niewiele
lat vmrze i palozon bil v swietego zo-
phiego w poloczku zanjcem swim w grobie iedni

zinnij fundo
waz cerkiewi
w poloczku

Vasil X Poloczke

litura jest swie-
ta Praxedis

I polozanie poczali sie po temu spravovat
iak w wielkim nouogrodzie i wepskovie a pa-
na nat soby nimeli i wrocil sie na wshak

Skirmunt

Skirmuntu panuici na nouogrodzie
Si xiadz mscislav luzki i pinski po-
cznie valka s xiadzem skirmunte chcacego
vipedzit z onczizni swej z brzescia zmiel-
nika z gradna i z nouogrodka. I skirmunt
posle poslow swoich do wielkiego xiedza li-
tewskiego ktore wyszedl skita xurussa do ze-
vimbuda proszac go aby mu dal pomoc
naprzeciwko rusi. I xiadz xiadz wielki lite-
wski zivimbut posle mu na pomoc sina swe-
go starszego kukoroita zewszitkimi sila-
mi litewskimi i z modskimi. I pojdzie xia-
z z wielkie Skirmont Skukoroitem i zewsit-
kimi silami naprzeciwko mscislava xiaza
luzkiego i pinskiego. I na tej stronie rze-
ki iaseldi porazil xiadz skirmont xiaza
luzkiego i pinskiego i wszitka rada iego
ruska. Jedno xiadz mscislav w malej dru-
zinie ludzi sam wbiegl wzamek luzko, a
xiadz wielki skirmont wzial zamek pinsko
i zamek tuxoru. I wstakrossi rus z wielkim
placzem i sz tak wszitci sa okrutnie pobi-
rzi od bes viernej litwi. I xiadz wielki skir-
mont sina wielkiego xiedza litewskiego zi-
vimbuda kukoroita czestovarussi i obdara-
varussi niezliczona wielkoscia darow zlota
zrebra i ruznymi konmi odpuscil paczri-
wie do ojca iego wielkiego xiedza zivimbu-
da

7
Imalo prz ończy pomiaszkawoss. potym
wielki xiadz litewski i zmodski umrze z
vimbuts. a sin irgo kukovoit siadl na wiel
kim xiastwie litewskim i zmodskim

Kukowoit
X L ym
2

W czacie Zawolfski Boloklone

W edarz na ten czas czarem zawolfski
imieniem czar boloklai i przislal po-
słow swich do wielkiego xiadza skirmunda
bi mu dochodi iego dawal i bachmati iego
choval potem zamkom potemus iako stich
zamkow vichadzivali zaprzotkow iego xia-
dzgth ruskich. i xiadz wielki skirmont niech-
cial sie pot to poddat i tim poslom iego, no-
si. gabie. vss kazal po obrzekivac i do niego
odpusci. i ten czar na latko sebravssie sie
z wielkimi silami i ordami tatarskimi i
szedl na ruska ziemia i wiele zlgo naruskiej
ziemi porzime. a xiadz wielki skirmont
zebravssie wszitko vońsko swoje i potkal ie-
go na granici swej w konjanovie i porazil
tego czara i w hitka vata tatarska pobil,
i samego czara vbil i zviciastwem wielki
szedl na ruska ziemia i wziat zamek mziur
czernithow. starodup. koraczew i powzittie
mi wczalosei zviriastwo odzierzavssie wro-
cil sie nazad. i miał xiadz wielki skirmont
sinoro tezerth. starvssie fronat drugi lobior
trzeri pisimont

trojnat
Lubart
Pisimont

W czesch smiech skirmo
tawich
xiadz wielki skirmont w wielkiej s

trojnat skirmo
ta i ruskie

Karaszew

Starosci swei umrze sin iego siadzie lubiort
na koraczewie. I nazwal sie xigdzem koraze-
wskim a pisimont na turowie, a franat
na nouogrodzie i panowali na tych zamkach
wiele lat i wrocil sie na zad

O matce kukowoitowej. I o samem kukowoitie

Such leciech matka kukowoitowa
xigda wielkiego zivimbuda um-
rze ponjata w wielkiej starosci
swej a xigdz wielki kukowoit miluig
matka swa i uczinil balvana na obras-
icij czimiez pamiatka i postavil tego bal-
vana imieniem matki swojej ponjati vis-
szci rezioxa zosli. ktori obras chwalili i za
boga mieli ta ponjata. I potim ten balvan
zgnil i natim mieszo lippi virosti i tsi li-
pi chwalili i za boga ich mieli na imie tsnij
ponjati asz i do tego dnia. Zatim xigdz wiel-
ki literwski i zmodski w wielkiej spravieli
vosti maniez poddamich swoich miluig
i sam kukowoit umrze i zostavil po sobie
sina na wielkim xigstwie literwskim i zmod-
skim utenusz ktori sin miluig o nczu swe
kukowoit i uczinil balvana na pamiez oij-
cza swego i postavil go na gorze ie dneij
nad rzeka swieta medaleko dzievialtova kto-
regosz chwalili i za boga iego mieli a potim
ten balvan zgnil i tam gaj virosti i ludzie
ten chwalili i nazvali go imieniem pana
swego kukowoitem

Batwan Poraj
Kazimierz za Jazga
chwalcili opatym
lipij

W tenes
Zm.

Drugi Balwan nad rzeka swieta medaleko dzievialtova kto-
regosz chwalili i za boga iego mieli a potim
ten balvan zgnil i tam gaj virosti i ludzie
ten chwalili i nazvali go imieniem pana
swego kukowoitem

O czaru kurdasie zovolskim

Wielkim Czarn Kurdem sie zwołikim tatarskim

Nonac panuici ha nouogrodzie
wten czas czar zwołsk Kurdas
porostal i z wielkimi silami ta-
carskimi na ruska ziemi. I xiedz
tronata sebral sie z bracia swa z xiedzem
pisimontem kurowskim a s xiedzem lubior-
tem koraczewskim i ze wszystkimi silami
z ktemu ohestal sie stiażati ruskiemi. Z
xiedzem siemionem a z xiedem daniel-
m i sislawskim i swiatoslawem kijewskim
i sakopniwsi sie z iednego szli przerwko rza-
ra kurdassa i wszystkie rot i rgo zwołskie
i potkali sie snim za moczem na rzere
okuniewrzi i wderzili vphami miedzi soba
i rezimili boi lud od poranku aż do wiecz-
ra. I pomoze bog wielkiemu xiedzu tronacie
i xiedzom ruskim iż czara kurdassa i wsi-
to wojsko na glora pobili ledwie sam czar
w malen družinie vrieł. A wtim boiu dnuh
bratow vbili xiedza pisimonta kurowskie-
go a xiedza lubiora koraczewskiego xie-
dza siemiona sina družkiego mihaila xie-
dza danielowigo sina luszkiego Andrzeja
i miedzi bojar wiele vbili. A xiedz wielki fr-
nath z wicistwo otrzymatoss i dobitku wiel-
kiego zlota i srebra kamienia perbb szat
dobrych nabrawssi wrocil sie nazad. A xiedz
ruski takze do swego odcidzie. Panuici
xiedzu tronatu niemalo lath vmze i osta-
vi sina swego possobie nawiellkim xiestwie
nouogrodskim Okimonta. I okimont niema:

Panowawssi w mryze i po zostawi po sobie syn
na rinkolta na wielkim xiasewie nowo-
grodskim i panuicze rinkoltu nie malo
lat w nowogrodku i nawielu zamkaty ru-
skich. i ruzinia z mowu miedzi soba xiaz-
zata ruskie. porzacz walka przeciw wielkie-
go xiedzca rinkolta i ruzacz go zegnarzozon-
czizni swoiczy z zamkow ruskich. napier-
wien swiatoslaw kijewski a lew rodomir-
ski i dmitr druzki zebrauwssi sie trzemi
wphami swemi i puszli przeciw wielkiego
xiedzca rinkolta i wziezli rzi rusci xiazata
tatar napomocz sobie od czara za oolskie
nakilka tisiacz tatar i xiazdz wielki rinkolt
pottkali na rzecce niemnie namohidney i
uczinił sniemni boji wielki i bity sie miedzi
sobu wielmi mocno porzawssi z rania az
do wieczora samego. i pomoze bog wielki
mu xiedzcu rinkoltu i sz xiazdz ruskich i wsi-
ka pomocz ich i orda tatarska na globa po-
razil i sam swiciastwo odzierzawssi wiel-
kim weselim i dobitkiem zlota i srebra i
skarbowo wraczil sie nazad i szed do nowo-
grodka i rozmiemoze sie i mryze bez plodu
to sie do kotal plod xiazdzcia ysklmona
rzymkiego a drudzi powiedaja iakobi ten
rinkolt prziszedwssi z onego pobow do no-
uogrodka i bil w nowogrodku i w robil
sinow trzech i zostawi po sobie na wielkim
panstwie nowogrodskim i ruskim w onisz-
vilka i sam w mryze i no otchym w oniszvilku
dalej nie pisze temu koniec

Koniec fami-
ly Palemona

O xiazactwo litewskim

Swintorozie Linie Litencow

W osmiereci rinkoltoni. hanowie za-
luciez pana swego przirodzonego
wroczki 7 woziki sobie hospodarem wielkie
xiedza litewskiego i zmodskiego sina vte-
nussowego Skitaurussa swintoroha. i ma-
lo panowawssi swintoroha na nouogrodku
i naruskim zamkach. i oterez iego xiadz
mielki litewski i zmodski umrze vtenus
7 sin iego swintoroc, posmiereci ojczaswo
posznie panowacz na wielkim xiasztwie li-
tewskim, zmodskim, nouogrodskim i ruskim
7 vrodzi swintorog sina skirmunta i obie-
rze sobie wielki xiadz swintorog mieszce
na pusci barzo rzudne podle rzeki wielkiej
gdzie rzeka vilna wpada w wielka. 7 pro-
sil sina swego skirmunta. a na tim mie-
sczu bilo zglistzece vezinioneo gdzie bi go
umarlego spalono. i przikazal sinu swo-
mu abi go posmiereci na tim miesczu.
dziebi go szegl. wszitkich xiazg litewskich
i znamienitich bojar palono bilo az bi
nigdzie indziej ciala umarlego niebili z ho-
ne tylko tam. bo i przet tim zegalir ciala
umarlego na tim miesczu ktori g dzie um-
rze i przikazawssi bi slova sinu swoic
skirmunto wielki xiadz swintorog i umrze

W wielkim xiedzu lites-
wskim skirmuncie
Wielki xiadz skirmunt zostal po ojczu

Domus hater
farrhant
pierwszy w k. liti
y. l. moy. J. l. l.
y. l. l. l. l. l. l. l. l. l.

4

h. skirmunt

oneysie j. l. l.
obrub w. l. l. l. l. l. l. l. l. l.
l. l. l. l. l. l. l. l. l.

skirmunt
w. l. l. l. l. l. l. l. l. l.
y. l. l. l. l. l. l. l. l. l.

*Litwa poganie
przyjęła*

Swim na wielkim xięstwie literoskim
modskim i ruskim i podług ojcza swego
przekazania na tym mieście na wsie rzekł
włni gdzie w wielkiej ropadwa wezmiel z
hliscze. tamże z zegl ojcza swego, i konia
iego na ktorim iedzival i szatha iego kto-
ra noszival i milosnika iego na ktorogo
on bil laskaw. sokola i tharta iego z
zegl. i od tych czasow xięza wielci litew
sa i bojarze ciala ich tam palili. Adlate
to miejsce od tych czasow przegano swin-
toroga najmiej tego wielkiego xiędza.
A kiedy ktorogo wielkiego xiędza literos-
kiego albo pana spalono ciala ich tegdi
kladli przimich pasnokti ruse albo miedzwie-
dzie dla tego isz wiara ta mieli isz sadni
dzien miał bix i takim znamionowali so-
bie isz bi bog miał przidz i sadzie siedziec
na gorze wysokien i sadzie ziwich i mar-
twich na ktora gora bedzie truchno w
nie krom tych pasnoktow ruse albo mied-
zwiedzi i dla tego ci pasnokti kladli
vedla ich na ktorich mieli na ta gora lesc
i na sad do boga idz. A tak acz kolwie po-
ganie bili awzeli sobie znamionowali
w boga iednego wierzali isz sadni dzien
miał przid i wierzili zmarci wstacz ie-
dnego boga ktore ma przidz sadziec zi-
wich i martwych

*Wiara Litew
sta gdzie
Lutem*

W piazach Latihollkimb
Jako prziklad wzmodz
Z panuiczi wielkiemu Xięzcu Skirmuntu
zebrali sz mūze Latihola ktorzi

Zebrali się mūze Latihola: ktorzi siedzieli
 nat brzegim morskim Oceanem morze
 i szli w ziemię zmodską i szkodzi wielkie po-
 czynili i krwio rozlianie i ludzi zmodskich
 od nich wiele (ginglo). A xiądz skirmunt
 zebrawssie się ssilami swemi i pońdzien
 nich w ziemię ich samich i ich po sci nał
 i msię w polon wiodł i ziemię ich
 sta wziął i w ten czas po wigorham
 xiedza wielkiego skirmunta do: ziem' la-
 tiholskiej: przeszli Niemci z zamorza do tej
 ziemi latiholskiej i ta ziemia osiedli i pa-
 ni latiholskiej zostali i nazwali się
 Afflanti. A potem wielki xiądz skirmunt
 zostawił dwóch synów Grabusa a kolikina
 Grabusz pocznie panować w ziemi zmod-
 skiej-litewskiej i ruskiej i panował wiele
 lat i umrze. Pocznie panować ponim syn
 jego roman. Pomalim czasie umrze xiądz
 wielki zmodski Grabus stryj xiądza romanow
 A pocznie panować xiądz wielki roman na
 ziemi zmodskiej-litewskiej i ruskiej. A
 roman urodził pięć synów: Starsi Nari-
 month. Drugi domonth. Trzeci Olba. Cz-
 warti Biedrus. Piąti Froidzien

O praci i smierci i ożowib

Osmierci wielkiego xiądza ro-
 na pocznie panować syn jego
 starsi Nacimont i wzeńsz za-
 mek kiernow i znowsz znowo-
 grodka stolet do kiernowa i poczał pano-
 wać i nazowie się wielkim xiedzem litewskim

Tłumaczył przed
 była zemia
 3. Latyholsta

Grabusz
 Litt y 2m
 6

Roman
 2 Litt 7

Synowie Roman
 nowi

Nary mon
 1. Litt 8

Zamek kiernow

Oczywista domostwo
Kiepskie Ulanie

Giedrus Kiepskie
Giedruski

Kiepskie Giedruskie
Wielkie Olszany

Nowogrodskim i Zmodskim. I brat jego do
month siadzie na onieziwie swojej na vria
nie i nazowie sie xiedzem vrianskim A trze-
ci brat jego Giedrus zarabil zamek. i na-
zowie go imieniem swoim Giedrotie i prze-
zowie sie xiedzem Giedrotzkim A czwarti
brat jego Olsa przebedossi rzeka wielka na
bedl gora krasna miedzy gorami nath rzeka
Vilna w mili od vstia rzeki wielkiej gdzie
wpadiva rzeka wielka przez rokunki.
Zek wzeinil zamek i nazove go imieniem
swoim Olszan. I niewiele czasu tam ie-
zdzacz od tej tolovi ropuszcza za dziesiacz
mili od tego zamku swojego i najdzie gora
krasna i rotoninami wielkimi oblegla i
okrotostrami napelniona i podobalo sie ie-
mu tam i on tam posiedzil sie i na tej
gorze wzeinil zamek nad rzeka keraolcin
i przemiesie sie od tej i tam pocznie pa-
nowacz i nazowie sie xiedzem olszanskim
A piati brat trokien abo trodzien miasz
kal przy bracie swoim wielkim xiedzu navi-
montie I dowiedzial sie wielki xiedz na-
vimonth iz xiazga Tathwinie zmarli
A wdzie bes pana wazszkana I xiedz
Navimonth pojdzie na nich i oni nie prze-
civaiacz sie podali i poklonili sie iemu
i on zostawossi im panem wziarossi i daj
bratu swoemu trodzienowi zawiadar I xiedz
wielki trodzien najdzie gora krasna nad
rzeka biebrzena i podobalo sie iemu tam
barzo i zarabil zamek i nazowie go Panhrod
I przezowie sie xiedzem Tathwinie i donowski
I bzdac mu tam na panstwie wielkie valkizy

3 larchi: z rusia i z mazowszami i zawzedli
ziskival i nad ziemiami ich silnie okrucien
stwa czynil cho viski episcopie w ruskiej kro
wie i sz gorze bil tim ziemiom i okrutn
niejsi naniez misli antioch surski he
rod Jerosolimski. I heron rzym ski i sz tak
bil okrutni i waleczni. A xiadz wielki na
rimont weznie zona v Tflant szietgo rze
zonego flandri dorzka iego. Brat iego
domonth v tego sz phlandra druga dorz
ka iego wziat i mianem czasu zwiac roz
niemoze sz zona xiadza domontowa v
tenskiego i umrze. A xiadz wielki nari
mont wslizawssi smiercz niewiestki swej
zaloval barzo. I bedac sam niemoczni
poslal zona swa do brata swego domota
zaluiacz zalosci iego. A kiedy przyherba
la zona narimontowa do vriam halvica
dziewierza swego xiadza domonta. Xiadz
domont v widzawssi niewiestka swa bra
deval sz barzo i rzekl. Mnie bilo zonn szu
kar, ale mnie oche bog zona dal i ponjal
ia sobie i w kim stala sz wielka bran i
rostirk miedzi bracia wielkim xiadzem na
rimontem i domontem. A widzacz zalosc
swa i sz brat iego zona iego za sz gwał
tem wziat. I obessal bracia swa xiadza
gedrora siedza olka. Trondzenia i czia
swego flandri Tflantkiego. I zebrawssi
sz bracia i zewszitkiem wozmij
poragnal na brata swego xiadza domon
ta i ostapil go zamku iego wriamie
I porozumiat xiadz domonth i sz niemogl
sz iemo obromcz i prosil lodzi abi iemo
niepodal zamku pokibi on przeszedl wojsko

Trozy dzien okrut
ny frogi gwałca
ny Pan

wziat zone
brata swego
i sz wrota
wielka wojna

Marimontovo i sam spustil sie z zamku
przeszedł do wsi narimontove i pobie-
zał i przyszedł do zamku pskova i mużi-
pskowskie wyrzawszy jego muża rozumne
i wzięli go sobie panem i nazwali go wiel-
kim xiądzem pskowskim. A narimonth
wziął zamek vriana i żona swa i pano-
wał na kienovie, kenogrodku i nażmodzi
a domont na pskovie obadwa mieli
żać panować. Potem trodziej poimie
żona xiążatka mazoverkiego dorzka i miał
syna rzeczonego rimontha. A kiedy
syn jego do rastał tat swiż i oier jego
trodziej dał go dla nauki iżiżu ruskiego
do lwa mscislavicza ktori założył zamek
naimię swę lwow. I miasteczko rimontho
v xiędza lwa nauczył się iżiku ruskim
i spodobala się iemu wiara krześcijańska
i ożkrył się i zrozumiał iż ten świat
nie jest i opuścił świat postrzili
się wżeranie i nazwano imię iemu law-
riż. i bedarz wżeracz przyszedł do stry-
swego narimonta i prosił go aby mu dał
w nouogrodskim powiecie miejsce na pustzi
podle rzeki niema gdzie bi sobie mona-
ster zbudował. I on iemu dopuścił. I on so-
bie tam monaster zbudował i postawił na
pięrewę rekrę swiętego wkrzizowania i
stat przewano lawrillow monaster. I be-
dać mu w monastyrze stryż jego umrze. I
panowie literoscy i żmodzi wzięli wielki
xiądzem trodziej. Panuigz wielkiemu
wiedzu trodziej. xiądz wielki domont
przeszedł do pskova wezmie zamek po-
lorzki i porzmi panować na pskovie i

Zamek lwow

Troydan
WX list

9

na polotzku. Żal mu było tego barzo
iż brat jego mniejsi osiadł państwo w
litwie i porzał otim niskim iak bi go ko
smierri przy prawir. A w tych rzasiech tróci
dzeniem panuiczi zmarli mu obadwa braci
xiadz olha i xiadz Biedrus, a zonen wif-
szei pisanen wafni. Xiadz wielki domonth
naprawil besc mužikow na brata swego
Frondziema zabie. A on szedł przepięznie
z lazni i rzi mužiki zradnie go zabili. A
sam domonth zebrawośsi sie z ludzmi swo-
iemu pskorowski i pociagnal do litwy,
i spoleczani chrzga bie xiadzem litewski
i z modskim i rzerzom rzerzmer lawrisz
po litewskiemu zowieci rimonth. A poru-
ku wafien. Zalwiaz ojrza swego smier-
ci wielkiego wiedza Frondziema i ostawni
wośsi obras rzerzmierzki szedł do panow
zebrawośsi sie ze wośsi kienami silami litewskie
mi i prziragnal przerimko domontu. Ch-
rzaz pomscisz krowie ojczy swego i ob-
lirziwośsi sie wphi swemi. potkali sie z do-
montem nad jezorem i z przedwośsi sie im
hophi swemi bil miedzy iemi boń zrana
as do wieczora. A pomoze bog lawrisz
iż wszystko wojsko stryca swego poraził
i samiego zabil i zamek polotzk wzjal
i wroril sie do domu k stolcu ojczy swego
do kiernowa i rzel panem. Boli mnie dał
pan bog pomscie sie krowie ojczy swego
a stoiata tego od rzeklem sie wziatem na
sie rzarna riza państwo mierzga wafni
tie sobie pana tego wola wafsa bedzie. A ia
dam radza arz koteie sa bracia moja.

Trozy den od
Chlopow zabitych
2 naprawy dano
mordercy

Dow mont od
Czerwca La
wraffa powalo
ny

Logonia Herb xig
Ctwa litewskie

Niaen
LXX Litt

10

Mowefanety

Olhin sin okimonth. A giedrow lin kinvil
jedno sa ieste mali niegodza sie na pan-
stwo bo stry moij narimonth. kiedy siedl
na wielkim xiastwie litewskim herb swoj
Bitaurus zostawil brancij swei. A sobie v
dzielal herb smoj czlowieka na koniu z
mieczem. A tha znamionuiaz pana przes-
ten herb dobrego. co bi mogl bromicz
mieczen ojrzizni swej. A przeto wesm-
nie sobie pana dobrego ktori bi omial bro-
nicz tego panstwa wielkiego xiastwa lite-
wskiego. T tak mi sie widzi iz bi ktemu
godni wihien ktori bil marszalkiem v oij
cza mojego. i panowie nierhazar przesta-
piu radi a volen pana swego przivodzone
go sina wielkiego xiedza trojdzienia v-
czinili tak widzar meza moznego a go
dnego wihiena. ktori bil zrodzacz a spo-
kolenia kolumnow z imienia dzierzatego
zmodz. wziele sobie wielkim xiadzem kteno-
skim i zmodeskim bo xiadz wielki trojdzien
hedarz wzmodzi ierhal przes imienie ie o
rangola i vhrzal onego wihienna. ieste
malem mladzienrem vbarzil ono dziecie
obliczem piakne wrostu podobnego wziat
go k sobie i bil v niego komornikiem. hedarz
w komorze. koda rzecz rzudnie i rzadnie
panska rchoval i sprauoval obiezu cznot
i dobrego zachowania bil vezimil go v sie
bie marszalkiem i bil v niego milosmikiem
i wszelkim spravam godni sprawza bil
a zatim po smierci iego wziat iest na wiel-
kie xiastwo litewskie. i tu sie skonczil rad
skitaurisow. T poczalo sie wielkie pans-
two wihennouo rod wielkich xiadzach

18
Litewskijch pokolemia a zrodu kolum
nom

**O wielkim książęciu li
tewskim Witgeniu**

Będacz wielkiemu książęciu witgeni
nie na wielkim księstwie litew-
kim zmodskim i ruskim panował
wiele lat aż do starości swej imiał sina
Jedimonta a potom vnuze książę wielki
witgenia a potom siadł na wielkim księ-
stwie litewskim zmodskim i ruskim prze-
szczoni książę Jedimin

z pokojem

**O wielkim książęciu litew-
skim zmodskim i ruskim
Jediminie witeńowu sine**

Będacz wielkiemu książęciu Jedimō
tu po śmierci ojca swego wite
na na wielkim księstwie litew-
zmodskim i ruskim będąc na stole ojca s
wego wkiernowia i panuaci iemu na wiele
lat po śmierci ojca swego powstałi prze-
ciwko iemu niemiecy rutz. i planti i przicia
gnali z wielkim mnostwem ludu swego wzie
miał zmodka chcąc go sobie wzięc a
książę Jedimonth wicherle niemogąc obrac
wyska swego przeciwko niemiecom a po
stał na starszego hetmana swego zmalemię

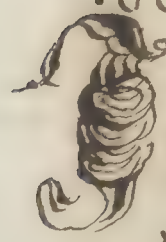
Ged y min
XXII
II

Ludźmi na zamek kunassew broniąc go od
niemczow. A ten bil hetman iego naimiey
gałst z rodzaiv kolumnow. I niemci tego
hetmana iego obegrawssie i ten zamek
kunassew oblegli i z wielkich dział wszitek
zbili i tego hetmana i tego i wielu i wie-
soli i w polon powiedli ziemią zmodską o-
siedli. I uczini umowa z niemci i tegoż het-
mana swego wykupil dal zań trzidzieści
tysięcz złotych. A nadrugie rok febrauissi
wszitek wojška swe litewskie i ruskie. Po-
nagnal na niemci i Mantu. I prussowie
zmodz sobą wziawssie. I potkali wielkie.
W xiedza jedimonta na rzeczy oszmianie
na owerj stronie zeimow dwie mili. I po-
moze pan bog wielkiemu xiedzu jedimo-
tu i sz niemczow wszitkich nagłowę pora-
zil i zmadz od niemczow od stąpili i przy-
stąpili do pana swego przirodzoege i edi-
mina i sz niemczow wszitkich na głowę po-
razili i pabili wszystko wojško niemieckie
I tuz z wiciastwo odzierżawssie. zmodz kso-
bie wziął i szedł temi silami i zmodz
w ziemią niemiecką i wziął zamek til-
za a drugi raksmęta i inssich zamkow
wiele pobral ziemią pusił wssie i w polach
ludzi powiodł i niewinowne krwie rozle-
nia mnostwo w niemczach uczinil swicia-
stwo odzierżawssie z wielkim się weselim do
domu wrocil

O wielkim wiaściu sed-
moncie I o bithwie i xia

Dzem volochmijrem lodimijrskijm

VO=

 upokoiwsi ziemią zmodską i niem-
ców szedł na chadzata ruskie i przidze
na pierwej ku zamku włodimira i
chadz włodimir włodimirski zebrał.
Się z ludźmi swoimi i uczyni bithwa
wielką z chadzem wielkim jedimonthem
i pomógł bog wielkiemu chadzu jedimintu
i chadza włodimira włodimirskiego sa-
mego ubił i rąta jego wszystko pobił i za-
mek włodimir wziął. I potem szedł na
chadza lwą Luczkiego i chadz lew wsiłł
i chadza włodimira litwa ubili i zamek
wzięli włodimir i on nieśmiał przeciw-
ko jemu stać i posłanie do chadza romana do
zięcia swego. I chadz i boiarscy wolińscy bi-
li rżolem chadzu jedimontu aby u nich pa-
nował i panem był u nich a ziemię ich nie-
bawo. I chadz wielki jedimont ukrociwsi
ich przysięga i ostawiwsi namiestników
w nich i tam po czynie panować. I po-
tem szedł do brześcia a z brześcia wszystkie
wojska swoje rozpucił i sam w brześciu zi-
mował. Skoro wielką noc minęła i on se-
brał i wszystkie sili litewskie zmodskie i
ruskie na drugie niedzieli po wielkim dniu
szedł na chadza stanislawa kijewskiego i
przyszedł i wziął zamek wieczni i zamek zi-
tomir. I chadz stanisław kijewski obelaw-
si się chadzem olhem pereiasłowskim i z
chadzem romanem branskim i z chadzem wo-
łyńskim którego chadz wielki jedimont wignął.

3 luczka i zebrałsi się wszyscy wielkim mno-
stwem ludu swego ruskiego i powstałi
wszyscy naprzeciwko xiędzu wielkiemu iedi-
montu na rzece napieni pot białem zam-
kiem wszęci milach od kijewa uwinili bog
7 sieczenie wielkie 7 pomoze bog wielkiemu
xiędzu iedimontu pobir' wszystkich xiazath
ruskich naglowa i' wojsko wszystko ich pobi-
te namieszczu zostało, xiędza lwa luczka
xiędza olha pereiasłowskiego ubili. wma-
leni družinie stanisław kijewski. z roma-
nem brankim ucieka do branki. A xiędz
wielki iedimont ostapi zamek biały i' widząc
ludzie zamku tego iż pan ich zwojska
cziesł i' wojsko wszystko na głowę porażono
oni niedrząc przeciwie się wojsku tak
wielkiemu litewskiemu i' przedali się z
zamkiem xiędzu iedimonta przysięga
uwinili słusze wielkiemu xiastu lit-
wskiemu. A zatim xiędz wielki iedimont
szedł ze wszystkimi silami swymi do kje-
wa i obległ zamek kijow i kijowianie po-
czali się iemu bronić. A leżał xiędz wielki
iedimin pot kijewem miesiąć. a zatim
zdumali się między sobą kijowianie że ko-
du. iż mozi wielkiego xiędza' niemogłi
szperzpieć tego wicej. bez pana swego
wielkiego xiędza stanisława kijewskiego
uśliszeli to iż pan ich stanisław uciekł
od iedimina i' wojsko ich pana pobijtho
a u nich zastawi xiędz ich niktorci niezost-
awili. oni zmoviwszy się iednego misle-
nia podali się wielkiemu xiędzu iedimontu
z zamku. skrzyżami. hamien. popi. dja.
bowie wrota zamkowe othworzili i' potkali

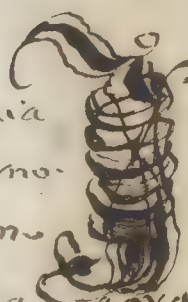
Wielkiego xiedza jedimina porzliwosza
uderzeli iemu czolem i pot przisigga
swą wielką dali krzesti xiedzu jediminu
bili czolem wielkiemu xiedzu iediminu ze
bi od nich ojeziznich własnej nieodeimo
wał. Xiedz iedimin przitem ich zostawil
i sam porzliwie wzamek kijew wiechał
wsiżeli to przy horożanie kijewskich
zamki: Cerkassii kaniew, putewle. Stepo
wrod i sz kijanie przedali się z zamkiem
pana swego slisseli i sz uciekl do branska
Zastep iego wszitek pobito i prziszełi wszit
ci do wielkiego xiedza jedimina i stemni
vissej mienionemi ktorzi przy zamku mia
skali kijewskim podali się służyć i przisia
ga na tim dali wielkiemu xiedzu jedimontu
przyaslowanie szlissze i sz kijew i przyho
rodki kijewski podali się wielkiemu xiedzu
jedimontu. A pan ich xiedz olha od wielkie
go xiedza jedimina ubith i oni przyechr
awssi podali się z zamki służyć wielkiemu
xiedzu iediminu i przisigali natim. Xiedz
wielki jedimin wziawssi kijow i wziął
szitki vissei rzezzone zamki i posadził
nanich xiedza mindolhova sina alkimo
ta wielkiego xiedza olszanskiego i sam z
wielkim weselim wlitwa, wrocil się

O xiedzu Stanislavie kije
wskim ktorego vignal skij
ieva xiedz jedimonth .v.
W ten czas bedaci xiedzu stanislavie

kijewskiemu wbransku wignanemu
 od xiedza wielkiego iedimina i przysłał
 kniemu xiaǳ rzezanski Jan będący w
 starości swojej prosił go aby do nie-
 go iechał i dozka v niego pojął po śmier-
 ci jego był wielkim xiaǳem rzezanski-
 m xiaǳ Stanisław do niego iechał i dacz-
 kę v niego pojął i po śmierci jego był
 wielkim xiaǳem rzezanskim. A xiaǳ
 wielki iedimin pożegnałsi kniazien ru-
 skich i od niemiec ziemią swą v pokoiłsi
 i mieszkał niemalo lat w pokoiu

O wielkim Xiaǳciu litew- skim Iediminie Jako Sa- rabił Troki i Wilno

Pierwsza Residencia
 Iedymina w Kierno-
 wie który zwan-
 na on czas stolica
 Litewska
 Potym przeniosł
 do starych Trok

 Wiekcorego czasu Iechał xiaǳ
 wielki Iedimont stolca swego
 Skiernawa w łowi za pięć mil
 za rzeką wielką i na las w puszczy
 gora krasna dąbrowami i rowninami
 obległa i spodobała się iemu barzo i on
 tam posiedlił się i zaleził zamek i nazo-
 wie go Troki gdzie teraz starsze Troki
 są a Skiernawa przeniesie stolec swój
 do Trok i w malich czasach iechał pot-
 xiaǳ wielki Iedimin w łowi od Trokow
 Zaczterci mile i najdzie gora krasną nad
 rzeką wilną nat która natas zwierza
 łura i wbił go na ten gorze gdzie teraz
 Żoria Łurwa gora i barzo było poznę

Do trokow iechac i stanal na lacy
Swintorozie gdzie pierwsi wielkich
xiagath zegali i obneczowali i spiacz
iemu tam. Az iakobi na gorze ktora
zova Turova. A teras lisa, Snile mu
sie tak. Stoi vilk zelazni wielki a w
nim rizi iakobi sto vilkow vild. i ocz
knal sie od snu swego i rzek wrozh
tu swemu imieniem lizdzieiku ktorij
bil najdzion vorlovini gniazdzie i bil
ten lizdzieiko v xiadza iedimina wrozh
bitem navisse. Potim poganski vñ
dzialec povieda sen dziane i poviechial
iemu co sie iemu przez sen vidzialo
wszitko. A ten lizdzieiko rzecze. Spoda
ru xiage wielki vilk zelazni znamio
nuie sie zamek i stolec tu bedzie a co
wnim wnatrz rizi to nava nogo bedzie
singla nawszirek swiat. A xiadz wielki
iedimin nieod iejdzaicz i poslal po lu
dzie i zalozil zamek ieden na swintoro
zie nizni a drugi na krzivei gorze kto
ra teras zova lisa i nazovie temu zam
ku vilno i zbudovavssi zamek przenie
stolec swoj trokow do vilna i vezini
kapierven voievoda vilenskigo hetma
na swego gastolta skolumnow ktori sie
narodzil skumpia ktori bil pojmian od
niemchov na kunasovie i paroval xiadz
wielki iedimin na xiastwie wielkim litew
zmodsi i ruskim i bil spraviedlivem i vie
le valk chinil i zawszdi ziskival i fortu
nie panoval az do wielkicij starosty

Łowcy Dąb
włono od niego
ale kiedy znalazł
nie pisał

wilno
zamek

Zamek Wilen
tu zalozony

Trocia stolica
vilno litew
najwierszy Woie
wode zastol

O wielkim xiedzu literw-
kim Jediminie **I** o jego
siedmiu synach

Będąc wielkiemu xiedzu Jedimio-
tu przystaroseć swei i miał sie-
dm synow, osmą doczkę i imie-
niem anna, którą dał do Lachow małżo-
ką synowi kazimirovemu wladyslawu lu-
biertu **B**di pisano od bożego naro-
dzenia 1320. Tysiąc trzysta lat
i dwadzieścia. **A** będąc wielki xiedz Je-
dimin w wielkiej starości swego
vata rozdzielił wshitkich synow swoich
siedmi i posadził ich na dziale. To jest
Starsszego sina **M**ontivida na karacie-
wie i na słonimie **K**arimonta na pin-
sku **O**lgirda na krewie **A**xiedz witepski
sina nómial tylko doczkę i przyjął go
wziemną witepską **J**oenjatu dał nowo-
grodok **L**ubiortu włodimiro **L**uczku
Volinska ziemią **J**ewnucia osadził na
vilnie **K**iestucia na trocech i na zmodzi
I potem kiestucien iechal do poloczka **A**
zshlissala tcho dziewczka imieniem birata
Iz idzie na polocz kiestuci która dziew-
ka bogam swim czystosc ~~postąpiła~~ postubi-
ła chowac i sama bila chwalona od ludzi
za boga. **I** przyjechał tam xiedz kiestucien
i spodobala się temu barzo i bila wielmi
kрасna ta dziewczka i rozumna i prosił ien

Montiul
Karimonth
Olgied

Kariath
Lubiorth
Jewnuciz
Kiestucien

Abi mu bila małżonka i ona nie chciała
przizwolić i rzekła iemu iżem postubi-
ła bogom swim chować czystosc do ży-
vota swego i xiądz kiestuciu wziął ją
mocno stego mieszca i prowadził ją do
stoleza swego w wielkiej poczesności
do troki i obestawssi bracia swa czynił
wielkie wesela z bracia swa i pojął tą
birutę sobie za żonę. I iadacz xiądzu
kiestuciu za miłą od troki spodobalo się
iemu miejsce barzo piękne między ieżiori
T on tam posiadł się i zamek złożył
i nazwał imię iemu nowe troki. I prze-
niósł stolec swój na nowe troki z starich
trokow. A syn jego vitolt rodził się w
starich trocech i na tym miejscu gdzie
się vitolt redził sam po śmierci ojca
swego kasciel złożył z jaśtowanie mat-
ki bożej i mnichi ośtavił zakonu te-
goż ktorei w kwarovie jest świętego
Augustina. Na ostatku wrocil się nazad

O wielkim xiądzu Olgir

dzie 1 o xiądzu kiestuciu :

Po śmierci xiądza wielkiego Tedi-
mina xiądz Olgird. A xiądz wiel-
ki kiestucien bili między sobą w
miłości i w wielkiej łasce. A xiądz wiel-
ki iewnucis między iemi bil w bołszim xią-
stwie na vilnie. I nie polubił się xiądzo
Olgirdu iewnuci i zmovili między so-
bą bracia iakobi go ssadzić z vilnie
I iednemu bi między iemi sięszo na vilnie

zмовиоssi sie miedzi soba vczynili
rok ktorego dnia iechac na vilno i za
siedz zamek pot bratem swim xia-
dzem wielkim iwnuciem. Takoz wiel-
ki xia dz olaird zvitebska richla przy-
spieszil i xia dz kiestucien w iechal w
zamek i xia dz wielki Tawnuci s stra-
chu vabiezal z zamku z vilna i uciekl
miedzi gori i tam po ziebli mu noggi
T vchphaciwssi go prziviedli do brata
i po sadzili za stroza. Tedi xia dz wiel-
ki kiestucien rzekl bratu swemu wiel-
kiemu xiedzu olgirdu - Tobie godzi sie
bic bracie xiedzem wielkim na vilnie
en miedzi nami starszi brat soba za
iedno ziva i cheza ci osadzie na wiel-
kim xia stwie na vilnie. A iwnuci
dal zeslaw. A zмова miedzi soba vzi-
nili xia dz wielki kiestuci a xia dz wielki
olaird ze bi uszitei bracia postussn
bili wielkiego xiedza olgerda a czy co
dostana sobie zamkow abo wlosci to na
poli dzielic a bic iem do smierci w wiel-
kien milosci i przisiaga sobie na tim da-
li niemislre zlego miedzi niemi ni ko-
ni na kogo takoz bili wten spraviedli
voseial do zivota swego. V wielkie
go xiedza olgirda sinow bilo dwanasce
a v xiedza kiestucia siedm sinow bilo
A miedzi soba wbili sinow swich. xia dz
wielki olgird. xiedza wielkiego iagarila
A xia dz wielki kiestuci xiedza wielkie
vitolta. i zмовili miedzi soba po nassim
Zivocie ci beda na wielkim xia stwie
litewskim panova. A xia dz wielki
vitelt

Likewskim panować. A xiądz wielki witolt
 takież w wielkiej miłości bili z jagaiem
 między sobą. Potim xiądz wielki olg
 ird vmrze, a xiądz wielki kiestuci niech
 czacz służyć brata swego przestąpić xię
 dza wielkiego olgirda posadził bratani
 za swego na wihnie xiądzem wielkim
 Litewskim Jagaila olgirdowicza. Niektó
 ri też bil przet tim v xiędza wielkiego ol
 girda parobek nie wolni chłop zwałigo
 Wojdilem. Pirven bil piekarzem v wiel
 kiego xiędza olgirda. Potim dal sobie
 psciel śać i wodę sobie nosić. Potym
 podobal się iemu i dal mu liść dzierzec
 i w vodi go w dobre dni a potim poži
 vacie xiędza wielkiego olgirda. Xiądz wiel
 ki jagailo powiadł wojdila bardzo wysoko
 i da zań siostrę swoją kniazną Marię
 która bila za xiędzem dauidem. wielki
 Jagailo xiędzo wielkiemu kiestuciu stryj
 swemu wewszitkim wielką złość wzię
 nił iż bratankę jego a swą siostrę za
 parobka dał. I bil ten wojdilo w wielkiej
 mocy v xiędza wielkiego jagaila. I pocz
 nie ten wojdilo z Niemci (ojmi i listi się
 zapisać i stać przeciw wielkiego xię
 dza kiestucia. Niektori też Tflantki
 kantor bil którego zwali augustinem
 Ten kantor xiędzu wielkiemu kiestucio
 powiedział mówiąc. Ti tego nie wieś iż
 wielki xiądz jagailo posłał knam. Cza
 sto voidila i iusz się zapisał z nami iako
 ma zbawić ciebie z zamkow i iemu bi się
 dostało z jego żoną i siostrą jego xiędza
 wielkiego jagaila. I xiądz wielki kiestuci
 n

Wiedzial iż xiądz wielki witolt dobrze snim
żiwie sxiądzem wielkim iagailem. i pocznie
kiestuci żalovac się sinu swemu witoltu.
Rzekacz ti snim dobrze miąszkaś. a iagai-
lo już się zapisał zniemci na nasz. I xiądz
wielki witolt rzecze oñczu swemu wielkie-
xie. kiestuciu. wierz temu oñcze że tego
miedzi nami niemasz. bo iagailo żiwie sem
na dobrze. Potim wielki xiądz iagailo
poloczku bratu swemu skirgailo dał i po-
lochanie przijacz go niechcieli. I poczali
xiądz wielki iagailo slac' woñsko litew-
skie z bratem swim skirgailem ku po-
loczku i ostapil zamek poloczku I niemiec-
ki mistrz posle na pomoc ku poloczku
dostawać zamku. A xiądz wielki kiestuci
pocznie zasie żalovac' placzem sinu swemu
xie. wiel. witoltu. ha iagaila rzekac' siostra
twoja dal za parobka woñdila czozniemi
zapisał nasz woievac'. a to mnie zniemiec'
powiedano. A drugie skim mi woivcem. z
niemci i oni im poloczka dostawaja. a mnie
Taviano iż im stać na nasz zniemci. A
xiądz wielki witolt xie. kiestuciu rzecze. ie-
szcze ja temu niedowierzam

O wielkim xiędzu kiestu-
ciu z o wielkim xiędzu. bi-
toleie. z o wielkiej zdradze
a prziliądzie xiędza iaga-
loveij ktora przestapil.

Dzielim xiadz wielka vitolt zech
al ku drogini. A xiadz wielki
kiestucien schrawssi sie zeuszit
kiemi silami i z dworem swi
ws braiach i w rzedzie wz amek
pilno. I poijma xiadza wielkiego jagaila
z bracia i z matka iego. I thi tisti naidzie
wniego ze sie z niemci zapisali. I poslie
Vitolta ku drogiczinu powiedaize isz sie
to tak stalo. I ten honiec nalass xiadza
vitolta w grodzie. I xiadz vitolt usli za
wssit. Za ieden dzien przebiezal do vit
na z grodna do ojca swego kiestucia
I rzekl kiestuci sinu swemu vitoltu. Fij
mnie niepowiedal o tych listach isz sie z nie
mci zapisal na nas xiadz wielki jagailo
I jedno w tim nas bog ostrzegl. A xiadzo ia
gailo niewczynilem nicz. Skarbu niew
zil ani stada. Sam jagailo vmnie w jas
twie chodzi za mala stroza. A ojczyna
iego witepsk i kreva i wszitki miastha
ktore uciecz ich dzierzal to wszitko iemu
od dawam ani wcz. I sie iego niewstapnia
A tom uczinil dla swej glown ostrzegal
iacz siebie. a w tim listalem isz na mi
zlosc misla. Xiadz jagailo wielmi sie
wradował przijazdo wielkie xiadza vitol
ta. I natichmiast xiadz jagailo v wierzal
xiadzo kiestuci i sinu iego vitoltu. isz
nigdi sie nieprzeciwiać ani stac prze
ciwko ich i zawszi iem bić pavalim w
swem domu. A xiadz wielki kiestucien
odpuscil go z matka i z bracia i skarbem

tego wsiłkiem i statki i xiądz iagailo
szedł napierwej do krewa a xiądz wielki
vitolt powiedzie go do krewa a potem kre-
wa pojdzie do witebska. I xiądz wielki kie-
stucien szedł na wilno posłie do polocz-
kadu panow litewskich z wojski i po-
czanie usłyszawszy to zawolali na roth-
skirgailowa i ludzie radni od skirgaila od-
stąpili i poszli do wilna do xiędza wielkie-
go kiestucia. A xiądz skirgailo szedł do
niemieci do Ruffent z małym wojskiem. I
xiądz wielki kiestucien szedł kiewierskiemu
Nowogrodku. A xiądz vitolta zostawił
w litwie xiędzem koributem. A xiądz
wielki iagailo miał z witebska kiestuciem
się zjedź posłob. I dla richle przysięgi
swey zapamiętania nie szedł na pomoc

namowi panow wileńskich aby zasiedli
wilno. A xiądz wielki vitolt w ten czas
bil wtroczech. I xiądz iagailo z witebska
bardzo richło przibieżał do wilna z wojskiem.

I xiądz vitolt posłie kiewierskiemu nowo-
grodku ku ończu swemu kiestuciu dając
znac. I marszałek pruski usłyszawszy tą
rzecz i szedł na pomoc roth wielkiemu i-
gailo wrichle. I to usłyszal xiądz wielki
vitolt iż pruszi i niemci do wilna i do trok
ciągną. A xiądz wielki iagailo z wilna do
trok idzie wielkim wojskiem. I xiądz wiel-
ki vitolt strok wbieżi zmatką swoję i
pojdzie ku brodn. A xiądz wielki iagailo
przystąpił ku trokam i traczenie się
niedali. A xiądz wielki kiestucien richło ku
Zamku przjedzie ku sinu swemu. I thu.

Malass żona swoja I poslal ku brzesciu
nadziwajac sie na mazowieckiego szecia
swego xiedza janussa a sam xiazdz wielki
kiestucien szed wzmodz. A sina swego vi
tolta ostavi w grodzie. Tedi xiazdz ianub
mazowiecki zabacziwssi dobrei przysmi
rzcia swego xiedza wielkiego kiestucia
szed wojnskiem ku drogiczynowi i drogizin
wezmie i osadzi saraz zwoivie i kamie
niec wezmie i stapi pot brzesce i nie wzi
wsi szed precz i osadzil drogizin i mie
nik. A xiazdz wielki kiestucien zebraussi
wszita sila z wojmodska i wiele ludzi i szed
pot Froki i przidzie ku rzece wielkiej. A
xiazdz wielki vitolt sebraussi rotha po swej
wojcziznie i szed z grodna na pomoc woj
czu swemu i sejmaj sie na wielki wojnska
A kiestuciove przewiezli sie i poijda ku
Frokam i ostapiu Froki. I przidzie wiesz
xiez kiestucio. I sz xiazdz wielki jagailo i
dzie zvilna z wielkim wojnskiem. A snim
niemieczka i Ifflantska rota ino przet
tim niemci bili na obie stronie nieprzja
ciele xiedzu wielkiemu kiestucio. Bo przet
tim Ifflantska rota chodzila na pomoc
xiedzu skierskemu poloczkiemu. A potom z
marszalkiem niemieczkim pruska rotha
przychodzila. A to juz trzeci raz Ifflant
ska rota snimze przychodzila. A temu z
naki sa i sz snim z jednego stoja przeciw
kiestucia. I vnechat na bishwa xiazdz
wielki kiestucien s sinem swim vitolkem
przeciw wielkiego xiedza jagaila. I iesze
sie wojnska obone miedzi soba zakrzyzabo za

Azteri strzelbicza niezeszli. Katichmiast przy-
bieża xiazgta i boiarowie od wielkiego xiedza
Iagaila do xiedza wielkiego kiestucia i po-
czną pitac xiedza wielkiego vitolta zebi sniem.
movikij i poczną movicz xiedzu wielkiemu vi-
tolta. Xiadz wielki iagailo posłał nas kto
bie zebis nas z iedną zoićem swim ze bich
mi mieli swe ci vñ swe a bitwi bi i kowie prze-
lenia niebilo miedzi nami a ti bysz przjędzał do
brata swego wielkiego xiedza iagaila amij
tobie przisiaganiem iñy tobie volno stwójm wi-
kiem od nas nazad od czerhaci. Azabbi ktori
dobri miedzi nami stal się koniec. Xiadz Vi-
tolt odkazał przisiagga v vas bierzga adonaw
zebi skirgailo przjędzał i przisiagga bi nam
dal ia kwam iada. I oni posłali xiedza skir-
gaila i xiadz skirgailo przjędzał. I przisiagga
dal xiedzu vitoltu. Xiadz wielki vitolt iechał
do xiedza wielkiego iagaila ku ieso vojisku a
huphi stojga nie miedzi sobga niepoczinaja
Xiadz iagailo pozgał prosie vitolta rzekga
Bracie mihi ziednaja nas zebi niebilo kowie
prze lenia. Xiadz vitolt przisiagga wziął od
xiedza iagaila zebi oñczu ieso xiedzu kies-
tucia volno z iagailem z iechać się i zasiędo
brze rosiechać się. I iesze xiadz wielki vi-
tolt rzecze xiedzu iagailu si bracie iesze ku
xiedzu skirgailu zebi on dal przisiagga xie-
dzu wielkiemu kiestuciu oñrzu nassemu. abi
mu bilo przjērhać czisto i nazad od iechać
i dal bi nam od siebie przisiagga xiedzu wiel-
kiemu kiestuciu. Xiadz skirgailo z xiadzem
vitolttem przjada ku xiedzu kiestuciu i dal
przisiagga skirgailo xiedzu wielkiemu kies-
tuciu od xiedza iagaila i od siebie. Xiadz

21
Wielki witołt z xiądzem wielkim kiestuciem
ońcem swim obadwa pojadą w wojsko i
gailovo na ich przysięgę spodziewając się
i xiądz i agailo tą przysięgę przestąpił
wzelił pojadziem do wilna a tam do koczemi
swej rzeczy i prawdy a w tym wojska nie
począł wsi i ostawił. A iako do wilna
przjechał xiądz wielki i agailo xiądz
kiestucia straż swego okonał do krewa
posłał i wsiadził w twierdzę a xiądz witołt
tam ostawił białe w wilnie. I tam w krewie
xiądz wielkiego kiestucia wdał się w
hoci komornice xiądz i agailowi jednego
zwało proksha co mu wodzi dawał a dru
gi był mośczeniow brat kuczek. Lisiągo
swiecił i tak się koniec stał xiądz kiestucio
po śmierci xiądz wielkiego kiestucia posłał
xiądz witołta do krewa. Xiądz i agailo wsi
two i z żoną i kazal można strzec a to w
bitko mścąc się wiodła xiądz wielki wi
tołt siedział w krewie za strażą w kownacie
i żonkę dwoma przizwolono białe chodząc
do kownaty kniahinia z nim pokładali po
łożyli ich wychodzili a straża zawsze około
bila. I kniahinia witołtova szliśsa od ludzi
i xiądz wielki witołt długo ma siedzieć
i smisła sobie. Taka niewiasta nas beda
pokładać tedy tobie jednej niewiasty placie
włożył winić drugą niewiastę a tu
drugą niewiastę oścał się z nią w komorze
i witołt posłuchał żony swej porady na
wzadził się w jednej żonki placie a dru
gą żonkę winić i stał z zamku i wci
e do niemiec do mistrza do nowogrodka

I seroza. Co vidziala i niedomyslili sie mni
 mali bi zonka viska z zonka. I xiazdu bi
 toltu tam mieszkajaci w niemczach przijes
 dali tam do niego xiazga i panowie litew
 sci. I pocznie vocevacz ziemia litewska. A
 w ten czas xiazdz wielki iagailo zmatka swa
 bil w vitebsku i brat iego skirgailo wtrocedi
 I xiazdz wielki vitolt po voceval ziemie litew
 skien wiele. I xiazdz wielki iagailo i brat
 iego skirgailo nie mogli stacz przeciw wiel
 kiego vitolta i z v vitolta sila wietrza bila
 bedi xiazdz iagailo przeprosi xiazdzo wielkie
 vitolta i da iemu luczki ze wszitka ziemia
 volinska i spodolem a w litwie oijczizny
 iego. I xiazdz wielki vitolt pokora swa vzi
 nil przet starssim bratem swoim Iagailem
 I przijal luczki ze wszitka ziemia volinska. (i wielki)
 Iu swen oijcziznie. I potom krola polskie
 wladislawa w zivocie nie stalo a sina zad
 nego nimial tilko jedna doczka bila vnie
 go na imia iadwiga. I poczali polakow
 czasto slac skracova ku xiazdzo wielkiemu
 Iagailowi. mowiac ze bi przijal krczenie
 starego rzimu i przijal bi v nich krolewna
 iadwiga sobie za zona i ostal bi v nich kro
 lem wkracovie na wszitkich ziemi laczkiej

I xiazdz wielki iagailo rada sobie vzinil
 swa matka i kniahinia Tulianga i z brat
 cia swa i ze wszitkimi xiazgami i panami Lite
 wskimi i iechal do Cracova w polska zie
 mia tamze sie sam okrcil i brat iego i xia
 zga i panowie i pojal sobie krolewna iad
 wiga i koronovan bil. I poczali stego
 krcicz sie litwa w laczka viara. I przijal

Krzest Jagietto

Kziat Jagailo na
 Krolewstwo polskie
 Coronowan

Arcebiszup. biskupa do wilna na litew,
ska ziemia i stich czasow poczgli sa. ko-
sciali stawic po wszystkiej ziemi litewskiej
Tenże zimi beda cz krole w kracowiezew-
(zbitkiem xiadzi i panij litewskiem)

Pozajeh budwa-
nia koscaltow
w litwie

O wielkim xiadzu An- drzejn Poloczkiem

Dotym przjdzie xiadz andrzejn poloc-
ki z vojskiem niemieczkim z istan-
ti i zewszitka latihola i voienali i
pozgli wiele miast i siol. zamkom
Litewskim niecz nieczinili i wrocil sie w swa
ziemia Tenże zas zimi xiadz swiatoslaw
Smolinski uczini sobie siem i rada xiadze
Andrzeiem poloczkiem i xiadz andrzejn
wlithwa a swiatoslaw do Gessi i podzie:
lawssi vele zlego krzescijanom uczinili nie-
pokrzescjansku ani ludsko ale niemlasci
wie imajacz ludzi zapierali w istbach i
zazegali. A inssich ludzi pot sciana kladli
lanouchi wielkiem pot w den muiaci izbni
az zadu ludzi zgli a inich zonetimuzow
i malich dziattek na kole sadzali i inich mek
niemalo czinili ktorich niemoze vipisacz
i akie meki krzescijanom czinili. Takich
mek anij antioch sirijski anij vltjan za-
konu przestapcza pagani takich mek nat
krzescijani nieczinili a zamkom niemogli
nieuczini i wrocili sie nazad w swa ziemia

Tyranstwo
nad krzescianym

O wielkim Xiędzu Iwiti
tollawie Smolniskim

Penże zaś zimi wielkiego postu począł
musić Xiądz swiatosław Smolniskij
z bojar i kruscislawio ponda i stanę
pot zamkiem. Zamka dobivany a w
ziemia mscislawska poslie uoysko i wie-
le krotie przelenia stala się nad krzescia-
nij i milosciwi bog niechcial cierpieć
tego co bracia swa krew krzescia-
nka tak niepokrzeszczanską męczy

O wielkim Xiędzu Bitol-
rie i o Xiędzu Ikirgailo
iako Izmak Xiędza swa
tollawa Smolniskiego.

Kedi Xiądz wielki skirgailo i Xiądz wiel-
ki witolt przjechali z lachow od brata
swego Xiędza iagaila i uzbliżeli się
Xiądz swiatosław Smolniski bil pot uiter-
kiem a potem ku orssi przichodził a pot
mscislawskiego zamku dobival. Tzmovili
Xiądz skirgailo a Xiądz wielki witolt z bra-
cia swa z Xiądzem constantinem. Skoriba-
tem i ssiemionem lingwiecieczem i rze-
kli tak. **B**oże wszechmogaci pomóż nam
na nieprzyjaciele nasze a co kto się tego
iżnie mi nicz z tego nie uczinili nikomu
on znamie bzdacz swardej przysięgę

32
przestąpił swą przyligą naszą ziemią
boiwinie krew krześcijańską rozlewa i
poszli bracia na niego nadziewaiać się
na bogai swą sprawiedliwość iechali w ich
lo ku mściławo. I xiaǳ wielki świętosław
stoiar pot mściławiem dobiwaiać zamku
wzłizal i sz idzie na skirgailo xiaǳ
wielkim witoltom i zbracia swą i zebrał
i przy wojsko swe pojdzie naprzeciw ich i ca
ko uphi zeszli się i naczyną bitwą. I bog
pomozie iako prorok mowi. Obraci się bo
łeciego na głowę jego i nawięzch jego
złotiego stapi. I ięszce i upadnie w
tama która sam wykopal i pomozie bog
świętemi słow i xiaǳu wielkiemu witoltu
i skirgailo i braci i ich porazic xiaǳ
świętosława i sam xiaǳ świętosław pobie
zi zewszitkimi kniazi i bojar i smoln
skiem i tam niemalo uczinilo się dziwo
pobito mnostwo xiaǳat i bojar i samego
xiaǳa stamysława ubili i sina jego xiaǳa
turgia zgrabali i xiaǳ skirgailo xiaǳa iur
gia świętosławowicza od rgn wigo i przy
wiosł go do zamku smolinska k matce ie
knighthimien świętosławowien i posadzili go
na wielkim xiaǳwie smolinskim i samy
poszli przez xiaǳ witolt xiaǳem skir
gailem w ziemią litewską i pocznie skir
gailo panować na trerach a w ten czas
do wilna przysłał król polski starostę swo
łarckiego xiaǳ wielki witolt tedy dzierzał
i uczł i w szitką ziemią woliną a w lite
wskien ziemi ońrziżna iego oślał Vi
toltu smetno i zalobno bito barzo i sz przet

Tim w litewskiej ziemi dzierżawie rzadze
niebivalo i wiele litewskiej wołosci przysłu
chalo iemu. Tedy witolt wżini sobie rada
z wielaxiążgth i panu litewskiemu i skirgailo
tedy ischal ku poloczku. A xiadz Vi
iechal do wilna chęząc wilno za siec. xiędz
vitolta tedi niechcieli wpuscic w wilno. A
lisz bi krolu iagailu dal prawdy i skirgailu
vitolt tedi niewziawsi wilna szedl dom
mierz do mistrza i swa kniaghin'a i swemu
xięzgi i bojaru i zniemieczka sila. Stami
tad poczal woievac ziemię litewską. Tuz
xiadz vitolt litewskiej ziemię polowiczaro
zial po rzeka wielija i poloczki zamek po
dal sie iemu i rozial to. I wslizawsi tho
xiadz skirgailo isz niemoze przeciw vitoltu
stać i litewskiej ziemię odzierzet. Szedl
xiadz wielki vitolt zniemieczkami silami
do wilna i potkal go xiadz wielki skirgailo
z wojskiem narzeze wielki v horoda zamku
i wojska szedwsi uderzili sie. I pomoze
pan bog wielkiemu xiędzu vitoltu i wie
cze wojsko skirgailovo i pobito ich wiele
a w nich ziwich pojmano w jeztwo xięzgi
i bojar xięzga siemiona jeronucievicza
xięzga hleb'a swietoslavovicha. xięzga iwa
na woovicza i innych xięzgi wiele pojimali
I pojdzie xiadz wielki vitolt ku wilno swo
mu wojskiem i ostapi zamek wilno. I po
cznie na przod krzivego zamku krzivego zam
ku dobivacz i rostili puskami krzivi zamek
skirgailovego brata olgirdovicha ubilja
krola polskiego bila' zastawa na visokim za
ku laczka i niepuscili xięzga wielkiego vi
folta i xiadz vitolt krzivi zamek w ziawsi

247
A ziemią literoską zwoiorniośszedł do
niemiec

Xiażd wielki **Witol** kcię
zna swą od dal za mosk-
iewskiego xieźda **wielkie**
go **basila** dmitrewiczai.

Tegoż roku xieźdu wielkiemu **Witolu**
posli przisłi od wielkiego xieźda mo-
skiewskiego **basila** dmitrewiczai pro-
szacz vniego dziewki jego za xieźda **basila**
dmitrewiczai i odpuscił ją z marina zam-
ku a snia posłał xieźda **Joana** olgimunta
wiczai z egdanskai. A posłał skniatinię w
wielkich korabiach morzem i przyjechali
ku pskou. I pskowanie dali im wielką czesć
i prowadzili ich do wielkiego nouogrodka
i dawali im wielką czesć. I prowadzili ich
do moskwy ku wielkiemu **basilowi** dmitrowi-
czu. A xieźd **basil** posłał knim naprzeciw-
ko bracia swa xieźda **Andrzeja** włodimi-
rowiczai a xieźda **andrzeja** dmitrowiczai i
inich xieźd i panow. I potkali xieźd z o-
płią z wielką czcią. Tedi bil sniemie swoje
szczennik metropolith **Euprigna** pswenie
wladikami archimendriti. kumienizew
bitkimi popi. I strzeć i poezliwie skresta-
ni skniaggi z moskwy i bil z bor wielki i wio-
czowanie się stało i bila czesć i wesole wielkie

O xieźdu wielkim Witol

1 1 1 1 1 1 1
cie iako Krol bolliki Jagai.
10 przisla do wielkiego bi
2 toltu mowiacz jego

Wakze xiedzu vitoltu bedac v mistrza
w narimom zamku przisla kniemu
Krol polski jagai to rzekacz mu. Bracie
mili starsi tego nieracz czinie a ziemi
literoskiej pustoszc oyczizni smoj i naser
I pohnzi kngm w jednacie a wielka przysn
wsmi sobie wielkie xiastwo litewskie i siadz
na stolecu stryja swego wielkiego xiedza ek
girda i wielkiego xiedza kiestucia onczaswe

I xiazdz wielki vitolt vszlissawsi to. wczinil
sobie rada sxiadzati literoskiemi xiazdem
Iurgiem narimontowiczem belskim xiazdem
Iwanem olgimuntowiczem i stemi sie pora-
dziwsi poiedzie w litwa i siadzi na wielki
xiaztwie litewskim na vilnie. I bila rada
wszitka ziemia litewska i ruska. A xiazdz
koributh olgirdowicz pocznie sobie niecz
na to radzie a nie wstuszenstwie bić xie
dza wielkiego vitolta i pocznie wojsko swe
zbierac i zebrali sie wojska namiesce doku'
dova i stala sie bitwa. I pobieglo wojsko

Koributowa i pobilo ich wiele i sam koributh
wbiezi w nowogrodek i bila kniahini i dzie
ci jego A xiazdz vitolt wielki zasie zebraro-
si wojsko i ostapi nowogrodek i wziat xie-
dza koributa kniahinia i dzieci jego w rucz-
two. A potom kniahinia olgirdowa vmakla

A krol polski przisla witepsk dzierzec sokolni-
czego swego chroiedora wiasna A xiazdz

Switrigilo tedy jeszcze niekiedy był z beczyn
chwiedor wiosni dzierżę witepsk. przika-
zania krolia jagaila. i switrigailo nie mogł
cierzeć iść chwiedor dzierżę witepsk i jego
posłuszeństwa. A xiądz switrigailo zamek
za siadł i chwiedora ubił. i krolu jagailu
biła o tym żalosc wielka i pisał do brata swe-
go witolda zeby się on tego pomścił. xiądz wi-
tolt wziął siostrę kirgaila i sebrał wojsko
wielkie litewskie i szedł ku zamku witepsku
na xiądza switrigaila. A naprzód witolt szedł
ku odroczy i dnużkie xiązga potkali go
witolt z wielką pochłiwoscia. i uderzył iemu
czolem i słuźbą. Stąd xiądz wielki witolt
przyszedł ku orsi i orsanie w zamku się zam-
kli dwa dni. A potem zamek wziął a stał
witolt przystąpił ku zamku witepsku i xiądz
switrigailo zamknął się w zamku witepsku
A począł witolt z zamku witepska dobijać i to
przyszedł na pomoc xiedzu witoltu swiatosła-
wowi smolinski i uderzył czolem xiedzu wiel-
kiemu witoltu i słuźbą i począł mocno do-
bijać zamek. i wieblanie nie mogli czer-
pieć i podali się witoltu i xiądz switrigailo
winidzie z zamku i uderzył czolem xiedzu wi-
toltu. i xiądz switrigailo osadził i sam przy-
szedł do wilna.

Jako xiądz witolt szedł ku
podolu i zwyciężał go.

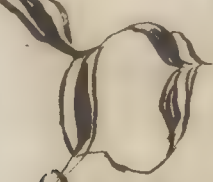
Tenże zaś wiosni szedł xiądz witolt ku po-
dolu i xiądz włodimir oligierdowicz tedy był
w kijewie i dzierżał i i nie chciał się upoko-

rzecz Xiedzu vitoltu. **T**xiedz vitolt wziął
zamek żitomir. **I** przyszedł do niego xiedz
włodimir. **I** xiedz vitolt kłonoł się do niego
adziw. **A** na kijewie osadzi skirgaila. **I** tam
vitolt pojechał na podolską ziemię. **A** skir-
gailo kazał xiedz wielki vitolt podzielić
kraj skirgaila ku swinohrodowi. **I** xiedz skir-
gailo boży pojechał a książę vitoltą przika-
zanym wziął czerniasz i swinohrod i wró-
cił się do kijewa. **I** będąc xiedzu skirgailo
w kijewie był niektorzy czerniech roma. **S**wie-
tego zophiego dzierżał monasterstwo od
metropolita. **T**edy xiedz skirgailo będzie
chciał iechać w łowiczanie. **I** roma then
porznie prosić na metropolitę dworzec
xiedz skirgailo do niego zaięchał. **I** ten ro-
ma dał xiedzu skirgailo siłę i prawo piecz-
Txiedz skirgailo. **T**ego nie wiechciał i
echał w łowiczanie. **I** tam w
łowiech rosnomogł się na wodę kroczenie w
czwartek i naliczmiast do kijewa przje-
chał niemoczen i niemogł siedmi dni i w
marcu weń zrzoda. **A** kłanianie psalmi ponie-
się go nagłowach i święszczeniu i spawa-
jąc obichod i pieśni i świętami z zam-
ku kijewa do świętej bahorodzice piecz-
skiej i położon książę skirgailo rzucił
dobry woda grobu świętego chwiezdziecia
pieczerskiego. **X**iedz wielki vitolt posłał
na kijew xiedza Iwana oligimontowicza
a xiedza hlebę świętosławowicza odpuścić
do smolinska. **A** xiedzu Iurgu świętosła-
wowicza dał zesłać. **I** xiedzu hlebę święto-
sławowicza siedząc na smolinsku będzie niepo-

stuszen wielkiego vitolta

7
sussen wielkiego xiędza witolda xiędz
tolt posłał do niego posła i on się te
sprawił. Xiędz wielki witolt pędził zewszit-
kiemi siłami ku smolinsku na xiędza hle-
ba swiętosławowicza: i jako przyszedł ku smo-
linsku tako chleb pada się iemu z zamkiem
smolinskim. A xiędz witolt dał smolinsk xię-
dzu wasilv bawoskoviczu. A xiędzu chlebu dał
zamek pański a sam przyszedł do litwy. Ten
że zimi xiędz witolt posłał xiędza siemiona
lingwievicza zewszitkiem wojńskiem smo-
linskiem. A xiędza ołha rzeszanskiego i o-
ni iechawsi mnoho spustoszyli ziemię rze-
zanską i zas się wrócili do swego księstwa
litewskiego. A w ten czas zima była barzo
twarda. Zejż zimi na wiosnę przysze-
chał ku xiędzu witoltu. Xiędz wielki wasil
dmitrowicz moskiewski do smolinska w wiel-
ki post. I ujrzał go xiędz wielki witolt i
wiele kosztownych darów da iemu. Lanczu-
chy złotemi. pasy złotemi. sobolmi. kam-
chami drogiemi. siódlami. zbrojami i daro-
wawsi znamienicie i odpuścił do Moskwy
z wielką poczciwością a sam iechał do litwy

Jako xiędz wielki witold
z litwy iechał do podola

 potem gdy xiędz wielki witold do po-
dolskiej ziemi iechał z wojskiem do
wielkiego luszka. A xiędz ołgierd
pojechał w potęgę litewskim wojńskiem i pobit
tatarów na siniej wodzie u białych bratów
tatarskich xięzat Charzabeia. Kukubuha

Dmitreia. A rzi trzeń. braria tatarskie ojrze
rzi bili i dziedzice ziemie podolskie i trzyma-
li od nich otamoni, a przijezdzając samy
danie brali v seich otamonow podolskiej
ziemie. A brat xiedza ohyrdow xia dz korjat
dzierzał nowogrodok literwski. A v tego xie-
dza korjata bili rzezi smy xia dz Turgij.
Alexander. Constanti. i xia dz thwiedow. i rzi
xia dz sta korjatowirzi xia dz a ol girdow po-
moga i zwoja posli w podolska ziemie. A
tedi w podolskiej ziemi żadnego zamku mu-
rowanego i dzewianego nie było. tedi rzi
xia dz sta korjatowirzi prziszedwsi wyro-
dolska ziemie weszli wprzijas zathamoni
i porzali ich bronić od tatarow i dani
tatarom porzali niedawać. Napierw rzi na-
lezi sobie twierdza na rzecie smotrzień
i tam sobie zamek smotrzień udziałali. A
w drugim miejscu na smotrzień zamek
boguta postawili. A potom łowacz w łowich
przidalo się im stado jeleni nad Teczar-
gdzie teraz kamienieckie miasto jest i ci
xia dz sta posiekli las. natimże miejsce ka-
mieniec zamek zmurowali a tego wsiat-
ki zamki podolskie zmurowali i o siedlizi
korjatowirzi. A potom ceden ich brat od je-
chal do węgierskiego króla xia dz consta-
tin i tam zmarł. A xia dz Turgia w łow-
cie ubili. xia dz alexandra tatarowie też
ubili. Jako tych trzech bratow wzywocenie
stało i po nich czwarty brat w litwie dzie-
zał nowogrodok xia dz thwiedow i ku temu
Teczce dzierzał homek z szedwsi z literw-
wójkiem za xia dzie podolska ziemie ko

Litwie Takież xigdz wielki vitolt osiadał
na wschitkich ziemi na wielkim xigstwie li-
tewskim. A xigdz chwie dor korniatowicz
miechiał bil służyć xigdzu wielkiemu vi-
tolta zewszitką ziemią podolską i xigdz
wielki vitolt poszedł zewszitkim wojskiem
do podola litewskim. A xigdz chwie dor u-
szal to korniatowicz i pobiezi do węgierza zam-
ki osadzi wołochi. i węgierski da iemu pomor-
na vitolta. A xigdz wielki vitolt pierwsi szedł
do brąslawa i brąslaw wziął. A potem przyszedł
pot kamieniec i nad drugi dzień kamieniec
wziął i dalei smotrzyć. skalę rzerznień. za-
merek. i wschitki zamki pobral i woiewoda
xigdz chwie dora pojmiał i po wschitkich za-
kach podolskich swoje starosti po osadzał.
Potem też król polski iagailo porzał prosić
xigdz wielkiego vitolta movirz. Bracie
mili dal tobie mili bog ta rzec do stales.
ziemie podolskiej litewskim wojskiem a
szudzi stron nigd tobie niepomogł wcin-
też ta mnie rzec dań mi polowinę zie-
mi podolskiej wpieniadkach dzierżerz. A
xigdz wielki vitolt dal królowi veduudziestę
tisząc kopach. kamieniec zamek smotrzyć
skala i rzerznień zamek a na inlich zam-
kach podolskich swoje starosti ustanowil
na brąslawio na sokolozu i na winnici a
król ci zamki wlich pieniadkach dal panu
spitku dzierżec. kiedy xigdz wielki vitolt
bil sie statari. A pana spitka tatarowie ubili
i pana spitkova wdora została i dziatkij
male. A król polski zas porzał posilar.

Kamieniec
ustawil
król Litoty

Do wielkiego xiedza witolta rzosł nam dal
 polowicza ziemię podolskij i mni tch zamki
 bili dali panu spitku vednu dziestu tisiarz
 kopach grossi: a tak tervas panu spitkova m
 dova zostali i dziatki male a ad tatar mni
 masz ziemię komu bronicz: dan moich mnie
 dwadzieścia tisiarz kop grossi: a zamki swo
 ie zas swoje po hierzi k sobie. A xiedz wielki
 witolt posłał krolu dwadzieścia tisiarz kop
 grossi panem niemirem a dmitrem wasile
 wiczem: a zamki swoje pobral za siebie i
 starostę swego na tych zamkach osadził na
 imię hornowskiego: a potem dal podole
 wszyłko panu piotru montigiridowiczu a
 potem dal podole panu drdygoldu a potem
 dal dedigoldu smolinsko: a podole dal panu
 dolgirdu a pan dolgird trzymał te zamki
 do śmierci wielkiego xiedza witolta: a kie
 di witolt smierł i przjęchawssy Lachowie pana
 dolgirda skamienka ze zwali do siebie na
 tąd i do wadi niedopuszczivssy iego zabili i ka
 mieniem zasiedli i inssie podolskie zamki i do
 tych rzassow trzym podole za lachy zasłó i
 tervas dzievza

Do Lgirda starostę
 Podolskiego Polacy
 zabili i kamieniem
 Ofiedli Wb.

Witoltu gdi Wafimix
 tikluia bedl spochwala

prom

A potem tegosz roku xiedz wielki
 witolt przjdzie i posle prom
 lova xiedza hleba swiętosławowi
 za na simirtikluia a sam xiedz
 witolt zerssittkim wojnskiem zanim tch

pojdzie czarz faktamis i swojim ludem vitol
 tu napamorz. litwa. niemci. lachowie. tata-
 rovie i volochovie i snim bilo xiazat piesth
 dziesiat i bilo vojsko barzo wielkie i poszli
 na czara timirtikluia tatarskiego. i poch
 walil sie na orda vitole i rzekl pojdziem pu
 stojao ziemia tatarska i vbrjem czara Ti
 mirtikluia i posadziem czara faktamiste
 na czarkwie iego i faktamis po sadzi mnie
 na wszitkiei ziemi ruskiei i movivssit ho
 poszli tatarow voievarcz. i wotim czasio vidi
 lo pospiessi sie Timirtiklvi czarz z wielkim
 vojskiem tatarskim xiazati i vlagi ordin
 skiem i potkali sie z vitolem na rzere vor
 knie a na polu i bila im hitwa barzo wiel
 ka. Okiesigca augusta dwanastego dnia ve
 wtorek i dlugo bili sie barzo. i porazili ta
 tarovie vojsko vitolovo. i xiazdz wielki vi
 tolt pobiezi prez zmalen vojskiem. i
 czarz Timirtiklvi pojdzie i swojim vojskiem
 pot kijow i stal pot knjevem evzi dni i kjo
 viane dali za siebie okupu Trzi tisiacie ru
 blaw literwskich. i Timirtiklvi tatarska orda
 rozpucil po wielkim xiazstwie litewskim
 i vojevati tatarovie asz do wielkiego luczka
 i wiele zlego vezimili ziemi litewskie i zas
 poszli w swoia ziemia

ktorich xiazat pobih
 czarz Timirtiklvi

A miona ktorim tam xiazat literwskich
 pobito. Xiazdz andrzei olgirdovicz po
 lorzki brat iego xiazdz dmitren beanskii

Xiaǳ Jan dmitrowiǳ. Xiaǳ andzei pasi-
nek xiaǳa dmitrom. xiaǳ iwan borissew-
kiewski. Xiaǳ hleb swiatslawowicz smo-
linski xiaǳ koriejatowicz brat iego xiaǳ
siemion. xiaǳ nichailo pot berecki. brat
iego xiaǳ dmitrej. xiaǳ dmitrej patri-
kiewicz woloski. xiaǳ iwan iurzewicz biel-
ski. pan spisko Krakowski

O kiedzu iurgiu swieto-
slawowiczu smolinskim o
powielczu **n**ielgodzie. **p**o-
gorzelij smolinskien

Tego roku xiaǳ iurgi swiatslawo-
wicz a xiaǳ olieth rzezanski prz-
szli do smolinska i bila wten czas
bardzo wielka trudnosć w smolinsku
Tassi chcieli mieć sobie xiedzem woltowa
dradzi chcieli mieć xiedza iurgia ojez-
rza tedi xiaǳ iurgi smewil sie z molnia-
ni i z horozami i smolnianie niechcieli
czierzpieć wielkicij na lazi od lachow i
przjęli sobie ojezicza xiedza iurgia to
tworzyli uemu zamiek. a xiaǳ romyn bran-
ski wten czas bil tu tedi wolt kazal bil
tego romana zabić. a namiestnika swe-
go poslal do smolinska i omi namiestni-
ka xiedza woltowego pojmali. a tich bo-
iax smolinski i druzkich ktorzi niechcie-
li mier ojezicza xiedza iurgia tich wsi-
kich posinali. a xiaǳ wjetci wolt

39
Tenże Jesienn przyszedł do Smolinska na
wiedza Jurgia i stał wiele pot Smolinskiem
i miewiał zamku i zaszedł w swoją zie-
mię a wziął Smolniani przimierzę a w
ten czas była w Smolinsku bardzo wielka tru-
dność i wiele ludzi bardzo posieczono i mor-
bil wielki na ludzie. Tęgoż roku miasie-
rza Junia wojewali Catakowie o kolo kijewa
i klasztor kijewski z wojewali i wyżgłi

Tęgoż zaś roku był w Nowogrodzie mor bar-
dzo wielki i na Moskwie, w Tadozie, w Porcho-
wie, w Vepskowie, w Torku, w Twerzsi, w Dnie-
trovie i po wschodniej ziemi ruskiej i pondo-
sciam. Tęgoż zaś roku na ziaśtowanie

pani matiej wponiedzialek na wierzbniej
Niedzieli było wielkie znamia iakobi widać

gwiazdy zjawili się iakobi w nocy i stała po-
ciemniała i strach był bardzo wielki na ziemi

(Cometa Naniebie

ruskiej. Tęgoż lata Moskwa zgorzała i
Smolinsko. A xiądz wielki Witolt sebrał tedy

wszyscy Władzi Litewskiej ziemi, Poloz-
kiego, Szernichowskiego, Turowskiego, Luch-

kiego, Włodimierskiego, i tem wszystkim Wła-
dizam postawił w wielkim xiąstwie Litew-

skim starszego metropolita Najmie Brze-
gorza Zbołcharskiej ziemi

Pierwszy Metro-
polita w Litwie

O xiędzu Duszku Chwie-
dorowiczu

A xiądz duszko Chwiedorowicz wziął
w krzemienier w wielki rzeczek i xiądz
Wielki Witolt sam nieechał i posłał wprzód
Siebie dwóch panów swoich Dmitra a Daniela

Dziwiarz przedajnie się iem służyć a
kiedy ia przjade k zamku vi wozod od pu
scze na mosth. Oni od vitolka przjęcha
li i zwierzieli się iem. Voievoda ich wdziecz
nie przjął a tego nigd nieznal i nie wierzil
ze oni przjęchali zamku za siędz. A daz
ko wten czas w noci przjęchali. a snie mę
dziesiarz ~~tyfiar~~ sbroynego lodu i natich
miasch wozod od siebli na most polozi
li i wjechal daszko stowarzizmi swemi
Condrata voievoda vbił i zohierzow krole
wskich pobili a xiedza switrigaila vipuscił
z zelas iako xiadz switrigailo siedzial na krze
mienrzu dziwiarz lat. Xiadz switrigailo
stamtat sebrawsi się przikazanim xiedza vi
toltovim szedwsi do vengierskiej ziemi bar
zo wiele spustoszil vengierskiej ziemi i zam
kow niemalo pobrali i luczko wielkie wziął
A volinskich xiazath i banjar pierz seth koni
wziął a do vitolka prziviodł

szlowie
kow

Pochwala w wielkim **Wie**
Dzu **V**itolcie **K**iestvienięzu

Xiadz wielki vitolt dzierzał wielkie
księstwa litewskie i ruskie i insich wiele
ziem i mięszkaiarz iemu w wielkim lucz
ku i chiał był na siebie włożyć koronę
Tiego nieprzjaciele polari nie przepuści
li iemu koroni miecz tediż przizival do
siebie króla polskiego wladislawa Cesarza
i wielkiego xiedza vasila vasilovicia kró
la vengierskiego skrdova. xiadz wielki

twerski. boris alexandrovicz. mistrz pruski. niemiercki. iſſański i inſſich wiele po słow było. od jwana czara haroſkiego od rzińskiego czara. od ydanskiego króla od wielkiego xiedza rzezańskiego. Odoiem ſie xigzeta ſami bili. od wielkiego nowo groda od pſkova. od ordińskich czarow. od włoſkiego voievodi i od inſſich ziem niemieckich poſkowie bili. i mięſzkali ſi w ſzittki goſcie v wielkiego xiedza vitolta ſiedm niedziel na ſtravie. **Maſtravg** vichodzi lo im na dzien obroku po piaci ſet miodu berzek. po piaci ſet ielovirz. po piaci ſet baranow. po piaci ſet vjeprzow. poſto zabrow. poſtu loſſi. A inich rzeczi liczbi niemaſz. Tedi czarz rziński w miłoſci bil z vitolttem i tam w luczku ſi goſcie rzeſtoval i davoroval roſmajtſemi darmi koſtownemi. i od tich miast vmorznila ſie miłoſć wielka między iemi. iſz niemoże vpiſać o rzci tego pana wielkiego ktori bil ad vſchodu ſonczca aż do zachodu ſonczca pan barzo moſni wſzittkij ziemie. A przichodząc blamaſi ſię iemu. barzo moſni nenu hoſpodaru wielkiemu xiedzu vitoltu. T czar turecki rzeſć barzo wielką i dari barzo drogie częſto przifilał ku moſnemu czaru i hoſpodaru. Drugi czar horodſki ten ſnim wielki miłoſci bil. i teſz rzeſkie króleſtwa i polskie króleſtwa wielką częſć trzimali nad ſlawnim hoſpodarem. Jeſz rze i ydanski król wielką częſć i dari barzo wielkie poſchovoval moſnemu vitoltu i teſz bratu iego jaganu

król ydanski

Siedm niedziel
Poſtowi
mieszkałi

na dzien
miodu 14,500
Ielovirz - 500
Baranow - 500
Wjeprzow - 500
Zabrow - 100
Poſti - 100

Wymiaroſe
vitoltu

Teżniali iemu Stolori wielkiego krolestwa pol-
skiego: a ku temu też barzo w wielkiej mi-
łości saniem bili. Kiedy sławni xiądz wielki
witolt na który ziemią gnień miał i kto-
rą ziemią chrial skazęz tedi zwołwał
król polski wladisław zawozi iemu pomoc
dawał i wszytci xiążata i czarowie tatarskie
służili iemu i sami swoimi głowami napomocz
iemu byli i słuchali go zawżeli. Takież xiądz
wielki moskiewski barzo w wielkiej miłości
miąbkal saniem i inssie xiążata niemieczkie
bili posłusni i pomoc iemu dawali na bith-
wę gdzie iemu bila potrzeba. Tiesze hospo-
dar ziemi moladawskiej i barasabskiej i vo-
ievoda woloski bil saniem wdobiej zgodzie i
bil go posłuszen we wszytkim. A xiądz wielki
twerski xiądz wielki rzesanski w diewskie
xiążata w wielkim posłuszenstwie bili wie-
dzieć wielki nowogrod pskow i wszytci bili posłu-
szni iego. Czarze i xiążata czy wszytzi
w wielkiej łasce saniem bili i a inssi służyli
iemu. i rzesz barzo wielką i dani silno
wielkie i dani przynosili iemu niefilko na
wszytke lata ale na każdy dzień i czas. I bil
xiądz witolt moznem panem we wszytkiej
ziemi literoskiej i po inssiem ziemiach bil
sławien i wiele czarow i xiążat służyli i
na dwoje iego a inssi przynędzaiacz kla-
nieli się iemu. A prosiacz sobie czara na
czarstwo ordyńskie i napierwej dał im za-
ya do ordi soltana i ten czarz bil na czar-
stwie i inssiem nigdi przerwicz się sil-
nemu hospodaru i ostawivsi czarstwo

Podawał nacarstwo
tatarom: x: wiołte
do Ordij soltana.

1
 3. Sobiezi na czarstwo inse Xiazgata ordin
 4. posłali posli swoje ku sławnemu hospo-
 daru prosiacz sobie inssgo hospodara czar-
 5. i on dal im inssgo czara malego szoltana
 6. Sedacz na czarstwie i nieśmiał nigdi prze-
 ciurz się i osłuchacz barzo mocznemu hos-
 podaru. gdzie ieno kazał iemu korzować tam
 on korzował a po malen czasie ten czar-
 nieśpodobal się xiazdom ordińskim i oni in-
 szego czara prosili sobie u sławnego hospo-
 dara i on dal czara ijm dawladwierdenia
 7. Ten dawladwierdeni niewiele czarstwowawsi
 zmarł. a xieodz wielki witolt wten czas bijł
 w kijewie 7 przisłzi do niego xiazgata ordin-
 8. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

2: Dal malego
 szoltana

3: Dal im nacarstwo
 Dawladwierdenia

4 teyze ordie
 dal inssgo mach-
 meta

O smierci wielkiego Xie- dza litewskiego witolta

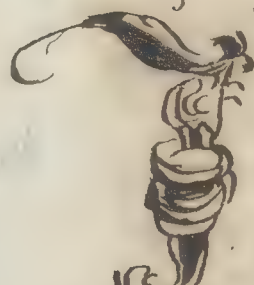

Tak gdy przyszedł kijewski wielki
 xieodz witolt do łucza tam się inss
 rozholal i rozpucil swejich xiazg
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

smierci witolt
 łowa roku 1430
 miesiąca 8 brzy
 23: 8

Bratem Biezym
 bliskim i synem

O wielkim xiedzu Sigmundzie jako dzierzał lilżwę

Litwa osadzili na wielkim xięstwie
litewskim wielkiego xiedza kiestucie
vicza zigmunta na vienie inatrocach
miesiaca septembra rodzien pirossi.
A switrigailo roten czas bil w po-
loczku i porozie na smolinsku i xiazga
ruskie i bojarowie i wszetka ziemia posta-
dzili switrigaila na wielkim xięstwie rus-
kim. Na tysz iesien xiadz switrigailo zebrał
sila wojsko bardzo wielkie, i xiadz wielki
twerski boris alexandrovicz da iemu napo-
mors brata swego tseroslava zerssickim voi-
skiem. I porozie xiadz switrigailo na litwa
i niedobedovse vjna za szesc mil stoiaci pod
oszmiana niedziela, i xiadz wielki zigmunt
przidzie z litewskim wojskiem i sila bardzo
wielka i bila im bitwa na oszmiane mie-
siazca decembra osmi dzien. I pomozie im
bog wielkiemu xiedzu Sigmundowi i pobili
switrigaila i xiazga ruskie pobili a iussich
pojmani. xiedza iurgia lingwieievicza o-
bito. xiedza vasila siemionovicza pojma-
no. gweczka odziurzevicza pojmani i pa-
na dedigolda i iussich wiele xiadz i pa-
now pojmani i tysz pobili wielka wielkosc
tchenze zimni drugi raz xiadz switrigailo
bral wojsko bardzo wielkie ruskie i porozie
w litwa i powoievaki ziemi litewskiej bardzo
wiele i wielkosc wielka pobili a iussich w
testwo pojmano. Na toz lato xiadz swi-
trigailo sebravssi wielka sila ruska i mistrza

Dedigold

22
Iflantkiego ze wszystkimi iflanti poje-
mie sobie na pomoc ich. A xiażdz wielki
troerski dał im siła swoją i pojeździe mo-
czno w litwę i nocował za poltorem mite
od vilna na rudomirze i minarossi vilno
pojeździe na stare troki i stał pod trokami
cztery dni a niedostawsi poszedł przez
szukar xieździ wielkiego zigmunta i wojska
litewskiego i stał w enkskach cztery dni
i pojeździe przez zew w swoją ziemię. A
napierwen pojeździe do krewa i stał pod kre-
vem dwa dni i dostał zamku murewanego
krewa i popalił ogniem a ludzi bardzo wiele
poscinał i w jeczwo pobrano i stamtąd
szedł na młodzięzno i pojeździe naniego
A zielez że litwa idzie wpozonie i xiażdz
witvigailo posłał na litwę xieździ michała
Ziemińskiego voievoda. A insich też posłał
ruskich xiażdz wiele. i pobili pana piotra
Montigiedovicza i wszystką litwę a insich
pojmali. i stamtąd pojeździe switvigailo
do zesławia i zesław i zesław jednego dnia
wziął i miasto vizgli i ludzi bardzo wiele
w jeczwo powiedli. i przyszedł do minsk
i minsk jednego dnia wzięli i miasto wj-
zgli i ludzi bardzo wiele powiedziono w jecz-
two i wiele złego udziałali wielkiemu xieź-
dowi litewskiemu i posłali w swoją ziemię
ruską i przysli do borissova i tam pojma-
li xieździ michała zvanovitza polozkie
na ezere becesnie i posłali go do vitejska
i tam kazał utopić a pojmali xieźdanie
winnego. A potem mistrz iflantski poj-
dź w swoim ludem w swą ziemię iflantską

A xiaǳ wielki switwigailo będl do lubomla
 i tam swoje wojsko rozpuscił xiaǳat i bojar
 i sam poiedzie do kijeva. Na tész iesien
 xiaǳ wielki zigmunt sebrawossy sła barzo
 wielką litwą i łachy i przjǳie na ruską
 ziemią i stal pot mscislaviem mescica
 octobra osmnastego dnia i stal pot msci
 slaviem trzi niedziele mscislavia niewzią
 wssy zas wrócił się do lithwi. Na lalho swi
 wigailo sebrawossy się xiaǳat i ruskiemi
 i tész s swymi bojar i zewszitkim wojsk
 ruskim i poǳie na litwą i mistrz i flant
 ski skontori swemi przjǳie switwigailu
 na pomoc i ziałi się s switwigaiem w
 braslawcu a wten rzasz mokrasz deszczu
 bila barzo wielka na ziemią, zatim nie
 mogli przjǳ do litewskiej ziemi i swi
 wigailo będl zas w swoją ziemią i roz
 puscił wszystko swoje wojsko w poloczku
 a sam iechal do kijeva. Na trzecie lato
 xiaǳ switwigailo metropolita w witeps
 ku najimie harasima spalil i potem sebral
 się zewszitkim wojskiem swoim w witep
 ski xiaǳat i tész swimi bojar i ruskie
 mi i poǳie do braslawia po zarieljskiej
 stronie i tam przispial doniego na po
 morz mistrz i flant ski zewszitkim woj
 skiem swim i poǳa od braslawia do wil
 komerijer a xiaǳ wielki zigmunt nie
 będl sam na switwigaila.

metropolite
 harasima
 spaleno

O xiaǳu **Michaile** Zig
 muntowiczu iaku pora

311 xiedza Switrigaila

Xiedz zigmunt sam niejeżdżąc
na switrigaila ale dał iemu
pomoc z hrot polski pieczdziesiat
tysiacz kopijnikow i poskie si
na swego xiedza michaila na
Switrigaila i xiedz michailo
pondzie zewsztekiemi sldami litewskie-
mi i tecz polakow i bula iem bitwa na
dzien swietego simona iudi w iesienij
za wilkomexia na rzerze i pomoze pan
bog xiedzu zigmuntowi i jego sinu xiedzu
Michalowi i pobili switrigaila i wsiat-
ka sila jego srogosci i wielkosc wielka
pobili a insich ziwich pojimali. ubili tedi
bratanica xiedza koributowego zidzimina
xiedza ieroslawa lingwieiewicza xiedza
gala siemionowirza xiedza michaila wj
riemskiego lwowicza i insich xiazatow borzo
wiele pobili a insich pojimali sorok i dwoie
xiazatow. a wglowach na tymie xiedza michai-
la lwowirza kijewskiego a brata jego xie-
dza rhwiedowa koributowirza i iustatskiego
mistrza samego ubili i marszalka jego i
wiele kontorow pobili a insich ziwich poj-
mali i wiele sieni bilo rakuszan sligza
kow i rzechow. poskie tego pobojstwa trze-
ciej niedziele spruscivssi xiedz wielki zic-
munt zebrał wsiatko vonisko litewskiej
i poslal xiedza michaila sina swego na rusz
i przizecl xiedz michailo i stanal na orssi
i smolniane potkali go na orssi i podali
sie iemu suezicz xiedz michailo do smo-
linska wiejeżdżacz przijedzie od orssi do

Vitebska i przyszedłsi xia dz mishało stal
pot vitebskiem sześć niedziel i niewziawsi
zamku szedł przez i poskie tego tej zi-
mi xia dz wielki Zigmunt febrał wsitkę
sila litewską i panów i poslal pot polocz-
ko i prziszetłsi wojška stali pot poloczkie
niedziela i niedostawsi zamku szedł przez
A na drugi rok poloczanie i viteblanie
rimajęcz sobie ni od kogo żadnej pomo-
ci i podali się xia dzu wielkiemu Zigmuntowi
i poczał bić xia dzem wielkim Zigmunt na
xigstwie litewskim i ruskim

O wielkim głodu i dvo- goscij w smolinsku

Głód wielki

Progosz czasie w smolinsku był głód wiel-
ki i barzo i sz podragam i po wsiam
zwierz iadał ludzi i w smolinsku w zam-
ku i w mieście i po uliczach psij ludzi i
dli głowi rzece nagi po uliczach wlozili
ludzie ludzie iadali matki dziatki swoje
zedli od wielkiego głodu. a od wielkiego
głodu ludzie wpost mięso iedli po wsiach
i powo sciach. A wten czas czwartka
zita bila pokrzi kapi grossi i wiele zlego
tego roku podziela się po wsitkiej zie-
mi litewskiej i też ruskiej i wiele krwi
przelania stalo się brat brata rodzanego
ubijal i mowi bili barzo wielki za takimi
strach za dawnych czasow nie był i ludzie
starzi niemoga pamiętać

O śmierci wielkiego Xie- dza Zigmunta iako iego

50
Dzi Sigmūnta iako iego 15 Roku 1437
wtrocech zarzęzali i

Tegoż roku xiedza wielkiego zigmūn
ta wtrocech zarzęzali na vierzbnej
niedzieli przed obiadem i bila tru
dnosc' barzo wielka w litwie. wten rzasz
smolinsk dzierzal od zigmūnta pan an
drzej sakowicz i porzal smolnick przio
dzir' ku przisiadze monigoz kiedzi xiazg
ta litewski posadza na wielkim xiastwie
litewskim xiadza i wam hi tecz od litew
skiej ziemi nie odstapowacz a wielkiego xia
dza litewskiego wam sobie za pana miec
a mnie wam bir poslussnim do tąd pokn
xiadz litewski wielki na litwie siadzie na
vilnie i na trocech. i wladika smolinski
xiadzta i panowie bojarowie. mieszanie
i rzarni lud natim przisiagali zemi pana
andrzejia bedziem miecz v siebie wojwoda
porzesno na smolinsku

*Dem falcu
czow dawny*

O zoltiku To barzo wiel
kiej trudności w smolinsku

Kiedzi po wielkiej noczi na swietelnie
dzieli wężezeda smyslili czarni lu
dzie smolniane i rada sobie wzięli kova
le. kozomiaki, szewci, miassniki, kornielnici
pana andrzejia zeslac sila z zamku a prz
siadga smonia smienili i narzadzili sie w bro
ni. zgliczami, szczalmi, kosami, siekiera
mi i zadwonili w dzwon ratoni i pan
andrzej porzal sie kadzicz z bojarz
da

Smolinskiem i ze wszitkiem dworem swo-
im i poszedł na nich zdrzewci na koncedi i
bila im bitwa w zamku na swiętego bari-
sa hleba i pobili wiele ludzi rżarnich i po-
biegli rżarni ludzie od pana andrzeja. T-
teżże norzi pan andrzej z zamku przez. z-
jechał z żonami bojarowie smolinsci smim-
bilij a pośle tego trudności bila bardzo wiel-
ka w smolinsku i pojmali smolniane mar-
szalka smolinskiego pietrzycę i potopili-
go w nieprze a posadzili sobie wojewodę
w smolinsku xiędza andrzeja dawałobujskie

Tako Lithwa, Wzięli sobie
kazimirza królewicza i o-
żem wielkim litewskim

Tegoż czasu tąd rada litewska xięza
ta panowie i wszitka ziemia dowodzi-
wsi się i wzięli sobie z łaczerw xiędzem
wielkim. kazimirza królewicza i posadzi-
li go poezcivie na stoletnich zamkach
na wilnie i na krowech i na wszitkiej zie-
mi litewskiej i ruskiej. w ten czas przy-
dzie Turgi lingwievicz znowogrodka do
lithwi i xiędz kazimirz królewicz dal imo
oręziżną i ego mscisław i bojarowie smol-
insci przyjechali do smolinska z lithwi i rżar-
ni ludzie smolniane niepuszcili ich w zamek
i bojarowie rosięhawssie się po swoim wo-
sciam i zatim bila bitwa bardzo wielka boia-
rom rżarnim ludem i zamknęli się rżarni
ludzie na zamku. i przizwali do siebie xiędza

35
Jurgia Lingwicievirza hospocławem
xwędz jurgi pojmali smolinskich bojar
i pokowali ich a imienie ich podawał swim
bojarom. Tenże iesiem nazapusti phili
pove przjdzie wojsko litewskie do smoli
ska i stali w smolinsku potrzeci niech
te miasto i cerkwie wżgli a ludy wielkosc
wielka posiekli i monaster wżgli i wiele
zlego uczinili smolinskiej ziemi Tego
w roku zima barzo zła bila micielicza przez
przeżestania zimrozem ludy wiele pomarło
po wzgim i po drogach wielkiego zimna
a śnieg barzo wielki bil zadawne lata tak
koven zimi niebivalo A tenże wiosny
woda bila barzo wielka w smolinsku wpiła
do miasto porzyla bila malo nudozła vo
da do prokopskiej gory

O moskiewskim bobwiszu

Tegoż lata xwędz wielki kazimir nie
miał bil s xwędzem wielkim moskiew
skim i przjzedłsi moskiewski s xwędzem i
statari kozanskimi i wojewali wsitkaze
mia wasiemska. Ten zas zimi posłał woj
wod smich xwędz i paniały litewskich prze
cim tego wojewacz moskiewskiej ziemi
i wojewali kodielsk. verenje. koloha. mo
żajsko i wiele zlego uczinili moskiewskiej
ziemi a lud wielki powiedli w moskiewską
ziemi i moskiewski zebrałsi sie zadzie
wacz dni i pagnali wslad za litwa i pobi
li wiele moskiewiczow litwa a insich żywich
pojimali i dogonili moskwa bili sie z litwa
i pomagł boż litwie i przjwiedli moskwa

do Smolinka do xieczy wielkiego kazimirza
i uczynili tedy xieczyta i panowie wielką
część wielkiemu xieczy kazimirzu krolewiczu

Wielkiego Xieczy Smolkiew
skiewskiego pobili kataruwie

A Moskiewskiego tedy xieczyta nie-
bilo w smolinskiej ziemi chodzil
do murewa biec się statari. s
czarem marchmetem i ssinem iego momo-
tabiem i pobili moskwa naestowa kataro-
wie i samego moskiewskiego wasila iwana
Zeli a inich xieczyta wiele pobili a inich poi-
mali a bila im bitwa na szudalisze swie-
tego monastera i bila tedy moskwa w wiel-
kim strachu - a potom czarz marchmet i fin
iego momotak dali xieczyta moskiewskiego
na okup i wziali san wielkosz wielką ru-
blow i sobotow

Z wielkim Xieczytem, Smol-
kiewskim, mir, halabó

Moskiewski wziął przimierze
z xieczytem wielkim kazimirze
krolewiczem i przysięga ie-
mu swój dał

Wielkiego
księstwa
litewskiego
go kronikarska
krotko pisana

W o przyjęcia wiary rzymskiego zabo-
nu ustawiona przez króla polskie-
go Jazana i wielkiego rządy li-
tewskiego Witolda po laty bożego narodze-
nia. Tysiąc trzysta osmdziesiąt sześć

Król Jagailo oręcz Kazimirzow niemczow
poraził po laty bożego narodzenia. Tysiąc
trzysta trzidziesiątego iednego

Litwa wzjęli poltowski po laty bożego na-
rodzenia. Tysiąc trzysta siedmego

Król Olbracht porazili na bukowinie
Volochowie po laty bo. Narodził się
si sta. Trzidziesiąt siedmego

Wielbni Kazimirz umarł po laty bo-
żego narodzenia Tysiąc czterysta
dziewięćdziesiąt czwartego

Krol andrzei kazimir umarl lata bozego
narodzenia Tysiacz piecz setnego

Tatar pobito pot kierzkiem w dzien pan-
ni Marii (nieznej) pot latki bozego nar-
Tysiacz piec pier szostego

Panaw pojmano hawickossi lata boze
narodzenia Tysiacz pieczsetnego

Krol wielki xadz alexander umarl a
zigmunta na wielkie ksiastwo wziczo na
dzien swietego simona iudi pot latki bo-
zego naro Tysiacz piec set. szoste

Biskup tabor umarl pot latki bozego nar-
ro: Tysiacz piec set siedmego

Gliniski zabrzeczinski zabil pot latki
bozego narodzenia Tysiacz pier set osme

Moskwa pot orssa pobito pot latki boze-
go naro Tysiacz. piec set dziewiatego

Bartharias legat bil w litwie pot latki
bozego naro: Tysiacz. pier set dwadzeste

Zlota uliczka bila othworzona pot latki
boze naro: Tysiacz piec set dwadziestego
czwartego

Krol zigmunt kazal zdanscian sciuc
pot latki Tysiacz pier set dwadziestego pie-
tego

Tatarow pobito za bjevem czterdziesti
miliach o gromnicach, na holssamici potki
latki Tysiacz. pier set dwadzieste siedmego

17
Czara zawolskiego zlitwi puszono pot-
lati boze. haro. Tysiac pier set dwadzieste
osmego

Krol zigmunt nas hospodar skrolova
suxon, bona prznerhal do litwi. Tegosz
roku wszitka ziemia popisowana pot-
lati boze. har. Tysiac pier set dwadzieste-
go osmego

Krolowicza młodego Zigmunta Augusta
nawielkim xiastwie litewskim posadzono
a wten czas bylo iemu dzievix lat pot-
lati bozego narodze. Tysiac pier set
dwadziestego dzievixtego

Prawa pisane dane wszitkiej ziemi lite-
wskiej. Tysiac pier set dwadziestego dzie-
vixtego. Na dzien swietego mihala

Miasto i zamek Vileński gorzał. Tegosz
lata pobitgo tatar na holven i na poluznien
pan andzezej nimirovich voievoda kijewski
Tomas iwan Turgievic zabroviczki zdworza
ni ktorzi bili napieniadzacz pot lat boze
haro. Tysiac pier set trzidzieste

Xiadz constanti vmatl voievoda trocki
i hebman po wniebo wzigxis pami na-
vix pot lat boze. haro. Tysiac pier set
trzidziestego

Panu stanislauu gastolcu dano trozkievo
ievodstvo w viltki post po latgi boziego
haro. Tysiac pier set. Trzidziestego pierwszego

Wielki xiądz moskiewski wasil umarł pot
lati boże: naradze: Tysiąc pięćset. Trzy:
dziesiątego. trzeciego

Metropolich kijewski. i halicki. i anffor
smarłi pot laty boże: naradze: Tysiąc. pięćset.
Trzidziesiąty. czwarty

Pan piotr książka starosta zmodski umarł
tegoż roku dana panu iurgiu radziwilo
panu wileńskiemu pot laty bożego naradze:
Tysiąc pięćset. Trzidziesiątego. piątego.

Radohejz zezysli pan andrzej Mironowicz
woiewoda kijewski. a pan cysz koniowski
krolowski Tysiąc pięćset. Trzidziesiąty. piąty

tragiczaiem

homel wzięli w piątek i starodub tegoż
roku kopanin na dzień świętego igna seig
riela wriedziela. a na ten czas był hetma
nem nad wojskiem polskim pan karnowski.
a nad pieniążnim pan poznański. a nad
litewskim pan iurgi radwilowic' pot laty

1 5 3 5
Tegoż czasu porzepow wzięli i xiądz
wierzina staradubia

Tegoż roku krol widal krolewna za mąż
Ierarowa pot laty bożemi Tysiąc. pięćset
Trzidziesiątego. piątego

Janusz
Xiądz. i xiądz Litewskich wniechol z litwy
biskup wileński. Tegoż czasu po nim

200031F^{ca}
11111111
11111111

ne. die. kie
fiastuu
kie. nu.
pau. kienu
kienu
pzes

mu
luteu.
ruskieu
zoor
inijch

O pierwszym wstąpieniu rękopisu mego na nowo z zapisu na ostatnich listach: tego roku Ja Bienia z Adanowicz krywiec Rokiem sie Marca 14 Roku 1548. W rubryce ten rok 1548.

Na stronie poprzedniej u samego wierzchu taka notata:

Z Haczuskiego

Gdy paławy, przeczka Gada Głobie miasto go iest na pod gorach albo wem będy gilly waz w krwi fwoicy A ten poncej... 1 kor....

Naleziono to w Aquily Mieście Jednym grobie 1540 1570

Kto był ten Haczuski niewiadomo. Co uważa godnego to, że prociwko temu. I może to Haczuska na Podgórzu, pod Haczuskami i że napis mógł być w języku polskim. Istnieje wzmianka podobna i staro: A ten poncej tuwa, lub osi podobny.

Na ostatniej stronie tych dwóch arów i w obu Haczuski. Ta wieś dawno istniała raczej bieżym wyrazistym:

Pan Stanisław Hlubicki Podkomorz Wilkumiejski powiadzał. Że za nieboszka pana Hlubowicza Woiwody Wilkumskiego dla pozwazni Ligi to wano pęziakre Napi tuższego

Wstąpieniu o rękopis mego (nowo) - Bieżuskie Haczuski - 7 s. 1834, wzmianka - Haczuski i wzmianka o Haczuskiej.

Handwritten text at the top of the page, appearing to be a header or introductory paragraph.

Main body of handwritten text, consisting of several paragraphs. The script is cursive and somewhat faded.

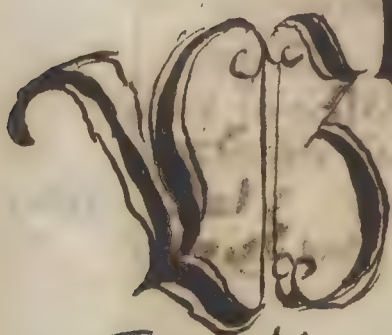
Vertical handwritten notes or a list on the right margin.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or concluding remarks.

Volu i
vielke
go Fie

oka litero skiego
Zigimunta prz
vilei den wbit
kim Zidom. wwa
stwie i. m. w. w. w.
kim r. i. stwie li
m. w. skim

Imie boze stan sie abe. Gled
nich rzeci i zapamiatalich
ktore sie dzienia pot rzassem
Tnego bi rostirku mierzimili madeich rozu
B6

Maxasł abi poczwierdzenim listow bilo po
czwierdzone swiatkow dostojnims swia
destwo bilo bi vmorzniemo ku swinofci
dla tej rzerzi i pamiaty. **III** Dzi
munt z laszi bozei keol polski wielki xiaz
litewski ruski xiaz pruski zomorskie
mazoweczkie i imich pan i dzie dzie
Znamionuieci tami to listi ktore wssit
kim slusnim minierissim i napotim bedarzi
tich listow znamienitosci maiarzim. Iako
powinno si oblicznie przet nami i nassa
rada poddani nassi zidowie. z brzeskia z
trobaw. z grodna. z lurska. i z wolodimie
rza i z inssich miest nassich wielkego xie
stwa litew seiego smoin i inssich zidow
imieniem. **Pirvi** priaiten pol xypise
i pierzania naiesniejszego xyszaria pana
i xiedza alexandra. to iest. witolda xie
litewskiego i dzedziera grodzinskiego
dwoigizkiego. lurskiego. wolodimirskego
i inssich zrem prawa wolei i inssich rosmo
zenia wsobu zamakariare im iest dane
proszarz abi przerzerzone prziwilegi im
poczwierdzir do swiatzir i vmorznie
karzili birh mi ktorego prziwilecia obi
rzani tch mi sie stowi porzina
w imie boze stan sie dnan ludzkiego ro
dzaju wzinki zebi nieprziszli sto sm
swiatkow abo smadistwim listow rith
tej przirhodza i od pamiaty od rchodza
dla tego mi alexandar abo witold z laszi
bozei wielki xiaz litewski i dzedziera

111
Brodzinski brzeski drogiczki lukiwolski
dimirski i innych ziem. Znamionujemy
ko najmniej tak i napotkim bedacim
do rzien bi przyszedl znamiosci ten list
Iz zidom naszym kiedzi miast naszym przwi-
lei i statut ktori od nas dzierzali bi slovo
od slova ktoris ni im dali i wziczili iako
w Liembarku maia od zidow iako tesna
innych liscien polozenie zalezi umistilich
ni wlozisz

Pierwi Członek

Napierwi Zaiste ustanuim
iz opiemadze abo oktora rze-
nichoma winowata ktora bi
sie dotykala person zidowskich. Zaden
brzeskianin naprzeciwko zidowi iedno
z dwoma brzeskianin a strzerim zidem
ktori bi sie dobrze chowal w swoim zakonie
zidowskim swiadectwo dopuszczono ma bi-

Wtore Członek

Nasli bi brzeskianin nagabal zida
mowiacz abo iemu swaia zapla-
ta zastawil. a zid bi iemu tego
zaprzal a chrzeskianin niegrial
bi iemu tego wierzisz zid przisicaga wzi-
moss ma wagnosc onei rzeczi i zastawi
a za sie brzeskianin przisicaga iesli do
swiatezil ma iemu zaplacisz

Trzeci Szlonek

Jeżeli bi krześcianinu nieclawssie
sniatkow. rzecki. pożirze si um.
nie zastawi a on bi zaprzal. to krze-
sciani ma zaplatić abo przysięga się o
czisrzyć

Szewski Szlonek

Jeżeli bi też męz bęar obierzanem za-
stawim wszelaki rzerzi. ktorem bi ko-
wiec imieniem biłi zwan. a o rzerzi
żadnego przenagabania nima mieć. Je-
dno rzerzi do srielnich poświęconych
których żadnym obierzanem nima przij-
mować

Druży Szlonek

Jeżeli bi krześcianinu nagabal zida
o zastawie ktora bi miał zid. ktora bi
bila imo przez zlodziejstwo abo przez nie-
iaki zwalt wzięta. na tę istną zastawę
zid ma przysięgać. iako niewiedziol. kiedy
imo ta rzecz ukradziona. abo zwalttem
wzięta. a to ma w swej przysiędze wima-
wać. Iż imo ta zastawa zastawiona a
orześciwsi się krześcianinu ma imo po-
lowużu liphi plarzyć ktora bi imo do tego
czasu się przimnożyła

Szosty Szlonek

Jeżeli bi też przez upat pozerz
abo zlodziejstwa abo przez iaki

gwałt eżerzi swoie zastawione utrarił a
krześcijanin bżowi bi iemu zastawil. żadn
zida nima zabar. zid włazna przisięga
swoia będzie orzysion

Siódmi Szlon:

Jeżeli zidowie miedzi spą mę
żela iaka abo swar porzali. sadzia mia
sta naszego żadnego przesadu namich ni
ma brarz ale mi tylko abo nasz starosta
będzie i ich sadzil. A jeżeli ista vina abo
przeszta prziszedł na ich persona nam abo
tylko ten szlonek ma być sedzir zachowan

Szmi Szlonek

Jeżeli krześcijanin zidowi vana nie
iaka zadal. vinien nam vana zapla
czir iako naszej laski może przebit. dora
żego skarbu a ramionemv ma dosir orzi
ni vechuz iego van. Jiarherzking iako
prawa naszej ziemie dzierza

Dziewiati Szlo:

Jeżeli krześcijanin zida zabil go
drim karanim ma karani być a m
szelakie eżerzi eurbome maicz być w nasze
morgi

Dziesiati Szlo:

Jeżeli krześcijanin vderzil zida tak
jakobi krwie nierozlal ma nanim

Dina bir vedlug obirzaia nassei ziemie
a vderzonemu i obrazonemu ma dosir
vziniť iako wziem nassei iest obn
czan a iestli piuniadzi mimal fedij
za przestap iako prawo naidzie ma bir
kawan

Jedennasty Szlo:

A iestli bi przes nasse panstwo ie
wal zid zadni iemu zadnego prze
nagabania ni ma rziniť ani obraze
nia a iestli bi ktore rzerzi kramne viosl
ma mito placir' přes vsicki mika po
ložone slušnie placir ma iako veden sinie
szczan wktorim miescie zid męszka

Dwennasty Szlo:

 iestli bi zidowie vedlug obirzaia swe
go zida vmarlego od miasta do
miasta od powiatu do powiatu abo od ie
dnej ziemie do drugiej ziemie viezli ni
namith přes mika nasse nima brano bir
a iestli bi mithnik hral rzo namith rhye
ni iestli iako robojnik kawan bil

Szynasty Szlonok

A iestli bi kzezrianin kopisza ichka
zil abo gwałtem narhodzil chremiabi
vedlug obirzaia nassei ziemie i praw
nassich bil kawan a vsicki imienia iego
maję w nassa komory wpať ktorim

43
kolviek obirzajem bili zovamj

Ister nasti Szlonek

eslibi kto na skala zidovska mio-
tal rhremi abi starosrie nassemu
drea funti pieprzu zaplaril

Dvatnasti Szlo:

esli zid sadyiemu swoiemu w
vinie pieniaznei abo w ktorci insey ze-
ri zrealizowania tego sadyiego vinenzo
stal tedi vina ktora starodawna iest pla-
rzona ma birz

Szesnasti Szlonek

eslibi zid przez viznanie swiego
sadyiego bd pozvan do prava pier-
wsz vii drugi ras a nieprziszedl biza-
za obiemu razi vina ktora starodawna
vlozona ma plarir. A ieslibi ku trzecie-
mu vizvanu nieprziszedl vina ktora sta-
rodawna vlozona dla vpamiatania sy-
dziemu ma plarir

Siedmnasti Szlo:

eslibi zid zda kanil vina swie-
dzemu vedlug obirzaju ziemskiego
ma plarir

Osmnasti Szlo:

esli smi ustavili isz zadni zid nima
przisiagac na dziesiaricoro boze przi-

kazanie to iest na xiaggi moizeszowe iedno
o wielka rzecz ktora bi przez piatdzie-
sial grzivien zrebca litego vazila a bylo
bi przet oblicznoscia nassa viznane te-
di ma przisiaggar vdwierzi przet swoja
szkola w dwierzang skolnich

Aziruiaatnasti Szlo:

0-8
Jesli bi zid bil zabita przez frimadest
wo niemogl bi dowiesc przinacilem s
wim ktobi zabil a mogl bi mier w pi-
kanu ktorego podenizanego chreni a
branzadar

Dwadziesci Szlo

Jesli bi krzescianin zidowka zmal
konnie raka vderzil podlug prawa nas-
seni ziemie ma bir kagan

Dwadziesci bisu

Gadzia zidowski gdi sie ktora przis-
teda miedzi zidi dzieie mima us przet
sia przivodzir asz bi przez skarga bil
nawiedzion

Dwadziesci wtor

Zidowie w skole abo gdzie sobie obie-
rza mania sadzem birz

Dwadziesci trzeci

Jesli bi od zida krzescianin za-
stawa swoja vizuolil tak iakobi

Temu liphi niezaplaril. a tich liphi iesli
bi przez miesiecz niedal. ku o nim lipha
przi mnazacia sie drugie litchni

Dwadzisti Szwartz

Sachnego gosria w domu zidowski
niyghremi niet

Dwadzisti Bialy

Az eslibi zid na imienie abo na listi
panow znamienitich pieniadzi po
ziczil a tego przez listi iego do
swiatril abo przez pierzari mi zidom
w miasto inich zastaw imenie zastawione
naznamionuicem. a temu tego imienia
przeriw ko gwałtowni chremi bronit

Dwadziesti Szosty

Eslibi kto zida abo ktore dzieria
zidowskie kto okarmil e obruksta
kowi iako zlodziei ma bir karan

Dwadziesti Siódmy

Az eslibi zid wzial u krzesiani
na zastawa przez rzasz a dzier
zal bi ia do roku godnego. a ieslibi za
stawa waznosci pieniadzi nieurzimila
tedi zid swemu sadyemu ma tka zasta
va ukazac. A ieslibi zastawa predobra
bila tedi starosrie na ssemu ma ukazac

62
A potom ma žid dobrovolnie ona zastava
przedawarz iessleri ta zastava niszli yok
przidzie swojemu sadziemu bila ukazana
A iessleri zasta^{ta} dzien i rok zostala potom
żid na to zadnemu ni ma odpowiedar

Dwa dziesiąt Dwunasty

Chreni też aby żadni żida ku zapla
ce zastawi iego w dzien swięty nie
smiał przypadzarz

Dwa dziesiąt: Dziewiąty

Też chreni aby żadni żida ku zaplacie
zastawi nieprzinięvolat

Trziesiąt Szłonek

Aż iessleri ktori w iego domu gwałt
urządzili jako rosprosza starbu
naszego takowi okrutnie ma karan być

Trziesiąt pierwszy

Według postanowienia pańskiego w tym
świętego ohrza waszego przika
zuem groźno ebi na tym osta
terznie żidowie w państwie naszym. Też
bi żidowie mieli być obwinieni iż pozyska
li z łowienia krwi i z dżi to jest naprze
ciwko zakonu i ostarwie iż żidowie po
polirze mają się wystrzeżać od krzeseł
anckiej krwi

Trziesiąt drugi

40
A zelli bi ktori zid o zabirze dzie-
riacia ^{krześcijański} ob ^{krześcijański} przes k.
rzeszianina bil obvinion trzema krze-
sciani a trzema zidi do breimi mabir do
swiatkzon. a ydibi zid bil przeswiatzo
tedi zid vina ma bir karan za vistap
A zelli bi swiatkowie przerzerzeni niewin-
nosc iego orzifili tedi krzeszianin vi-
na ktora zid mial placicz niemilosri-
wie zaplacicz ma

Izidziełti Trzeri

Bstawili smi Is bi zidowie koni po-
politich wdzien tilko w zastawa
brati zawnie. A zelli bi vktorego zida bil
kon kradzioni przes krzeszianina na-
lezion. zid wlasna przisiaga ma sie o
cziscie moviarz zem tego konia wdzien
wzial. ktori wpieniadzach vnnie iesth
zastavion tedi zid od tego viktavion be-
dzie

Izidziełti Szwast

Zelli bi mine zarze wriastwie nassim
vstaviemi. zidow falsziocmi pienia-
dzmi abo rzerzami inssimi sami przes
posla nassego voievodi i tesh mierzami
ktorim kolwiek obiczaiem takovichi
imar niesmieli

Izidziełti Piat

Zelli bi ktori zid mialuka potreba
vella przipadzami czassu vorzne

Volal bi. a iessibi krzeszanie iemo me,
prziliengli ku wolamio. tedi sasiat kozdi
i zid krzidziesci belayow zaplarie' maia

Krzidziesci szolti

Iesz ustawi. dsz hi zidowie przeclavali
kozda rzerz dobrowolny i maia kupo-
var' i chleba maia sie do tikac' iako i
krzeszanie a zakaz uari im vina ma
zaplariez

Chleb wolziki ktorzmi

przerzerzone i wiecznie porzwierdzone
dzierzec morznosci niniejsi przivilei' z
z imieniem od swiatkow dalich mi spierza-
ria nassa porzwierdzona. Stalo sie iest i da-
no w luzku wartava krziriela swieto
Jana kuta bozego narodzenia. 15. 8. 8.
a przitem hili ci swiatkowie. xigdz fiedor
vorievoda luzki. tego rzassu bedar' zigmur
vicerzem a loba boiakovie z litwi i kesz
Michailo zossiani z litwi i inssem swiat-
kom przerzerzonim i dostojnim rzeczam
thi zaiste prozbami rzerzonich poddanich
nassich wielkiego xiasstwa ve wssitkich rzkon.
kacz laskawie polozonich. Przeko mi prze-
rzerzonim przivileiem umislitichmi po-
rzwierdzir. do swiatezir vmorznic' iako
niniejsim pismem porzwierdzani i v
maczmiami i doswiatrzanmi maia omi
dzierzecz podlug tego listu nassego

Na wieki wiekow na ktore rzeczy swiades
twa i porzwierdzenia lepszego pierzaz
nassa ka niniejszemu listowi jest zawiessona

Stalo sie ielt i elano w mie Linke przez
wodo krzemim. (ca festu Epiphaniakum)
lata narodzenia bozego 501
Przet wielebnim onrem xiedzem voiriehem
z bozej laszi kiskupem luczkim i przet wiel
moznim i wrodzoni panem. panem miko
laem woiewoda troczkim. i przet Janem
Zabrzezina wielkiego xiastwa literoskiego
marszalkim nawissem i przet starostą gra
dzinskim. i przet staniławem hlebowiczim
woiewoda. i przet xiadzem i vanem glinski
woiewoda nouogrodskim. i przet xiadzem
mirhailem glinskim dzierzaworza vrianski
i przet voiriehem kuchmistrzem krolowi i in
milosci starostą kowienskim i bielskim
i przet panem mikolaiem virzem marszalkim
dwornim dzierzaworza slominskim i przet
insemi pawi dostoinemi Przes raze piotra
Opaliskiego poznanskiego gubernatora
ktorym chi rzerzi hili poleczone

Dear Sir, I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 10th inst. in relation to the matter of the ...

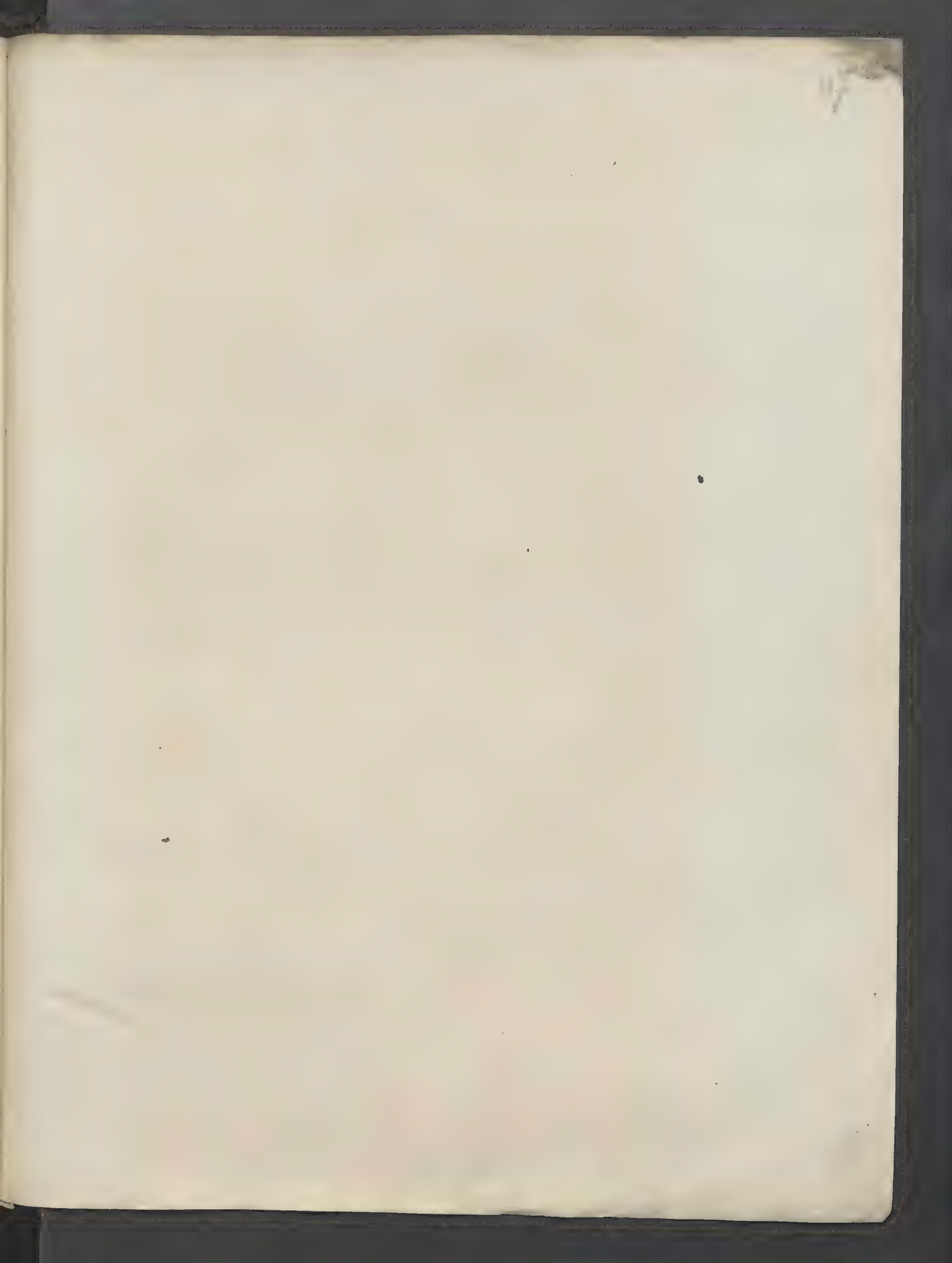
and in answer to inform you that the same has been forwarded to the proper authorities for their consideration.

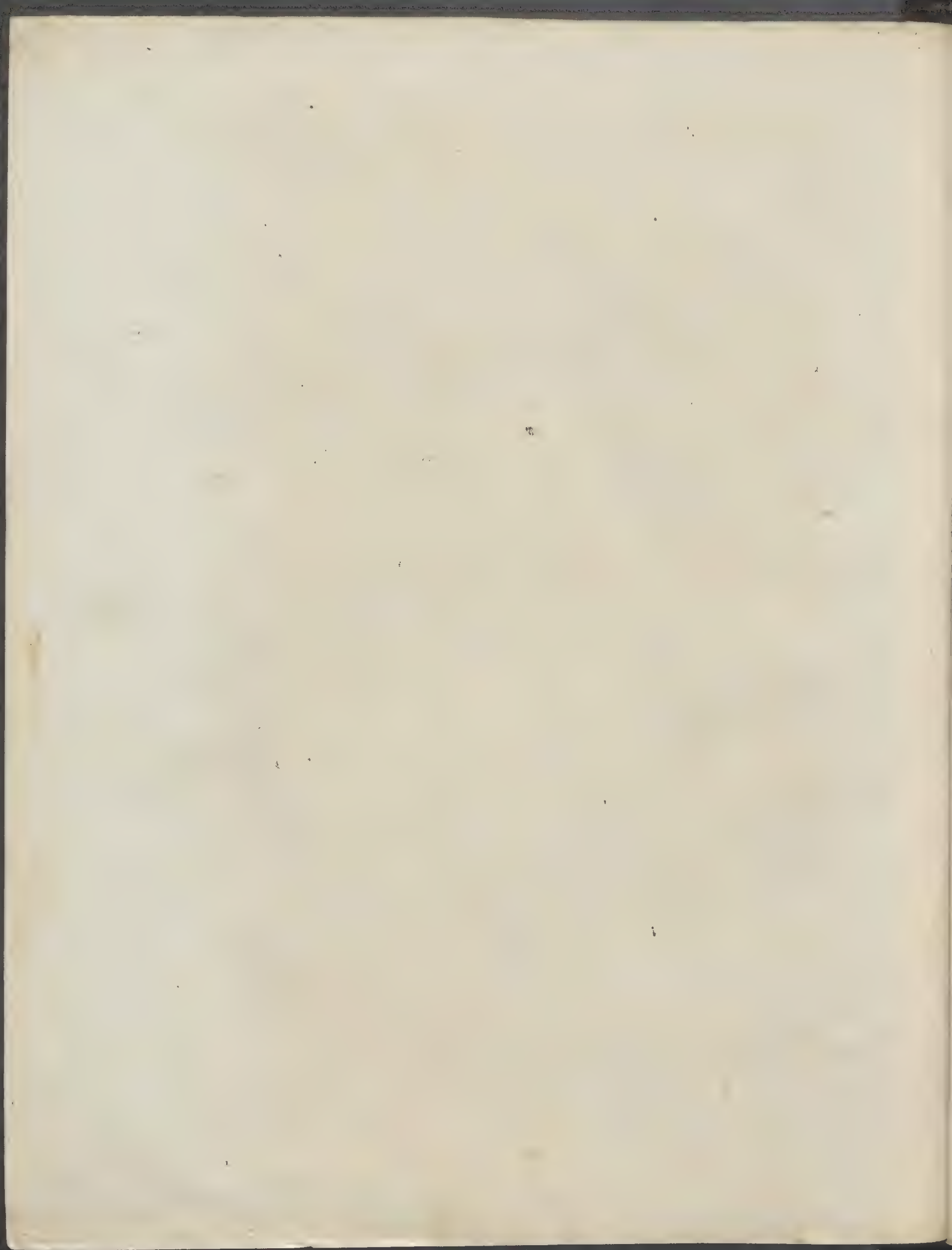
I am, Sir, very respectfully,
Your obedient servant,
J. M. Smith

Enclosed for you are two copies of a report which has been prepared by the committee on the subject of the ...

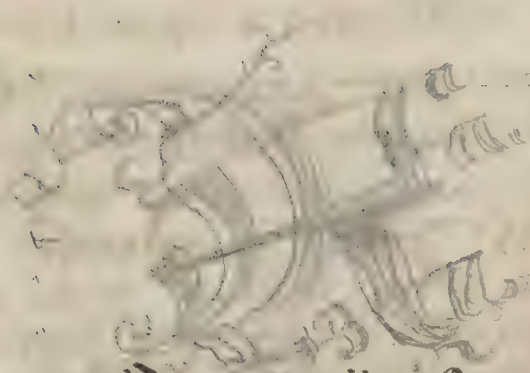
and which I have the honor to enclose for you in the hope that it may be of some service to you.

I am, Sir, very respectfully,
Your obedient servant,
J. M. Smith

[Faint, mostly illegible handwritten text in a historical script, possibly Polish or Czech, covering the upper two-thirds of the page.]

α vierznej pamigri
szerzi wszebrh rzo
fia dzieia pot czassi
i szrhodzi spamięci
ludskien pospolu
szassem i moze
przids wznamosrz
bedzieli zarbowano
potim bedarzim nie,
potim napisane,

przetosł mi Kazimierz. Laska boza król pol
ski wielki xiądz litewski ruski pruski
zamorzki mazowiecki i inich. v zna
wsi staloś wian na wielebnijszych
wielebnich oświeżo nich zarznych mo
znych. rostopnych i opatrzonych pra
latow duchow nich i siewczkich xia
zath i panow sliachti boiar i mie szan
ziemi wielkiego xiastwa litewskiego
ktore się nam i ku nassei jasności i per
sonie iako ku prawdziwemu a własnemu
wierzchu i panu przirodzone mu
miele i mańa i na potim rhrza mierz
stale a wier nie iakosż to v nich dobre
a skutecznie przes do swiatrzenie iest
najdziono godno nam się widzielo za
ubich mi ijm za takow ich do brorz la
ski nassei i wolności i dani nassemi sz
rziwościami słusnie a laskawie dosicz
wziwienie i rzinili zarznie zarzim bi
na potim ku nam i ku służbam naszym
orhotnejsi bili zdi sie v widza fako
vemi laskami porieśceni. A przetosł
napierweni przerzeczonym prelatom. xia
zatom. panom. i starhcie ich mileści prze
rzerzonych ziem wielkiego xiastwa litew
skiego ruskiego pruskiego. zamorskiego
Datim i nieodmicanie darowali przes
ten nas list. dajem na wierzność pospo
litie. omścienkitesz. prawa i wolności
i vizvolenia iako mańa pralari i xia
zata i panowie sliachta i miasta kroles
twa polskiego. alisz bi steń pospolitost
i a osobno nie viobraziwsi niektora

7
wzliwost' na tem niemziala tej to vol
nosri albo niektorci smirz widzialo sie
nam wlozisz tukh i viobrazisz naimie

Powinno by
by dane **W**ielkie i c

I volnosri kosciołow stolerznich zbor
nich klasztornich o ziemiach naszych
wielkiego xiastwa litewskiego posta
wion i nadani i ktore na potom na da
wane beda rhrem nieobraznie nie paru
mie rhovar i bronich wedlug wszelkien
morzi naszej ktore kosciołi stolerzne z
bornie i klasztorne ydi sie czasom swo
ich przez smierz albo rozpustzenie otwo
rza i pasterzom niebeda mierz ktorich
podawania na nas i na potomkow na
szych zalezi zupełaim prawem i mi da
iari im inszego abi inszych pasterzow
nieinszego ani inszych do tych kosciołow
ofierowarz tilko wielkiego xiastwa na
szego litewskiego tu bilza iesli w gedno
st a wstalosri obierzaiow nańdzion be

I ieslibi niebil tedi insci ziemie i c
persona pożiterzna a parzliwa i slusna
ktorabi umiala rzadzisz i pożiterzna
birz tilko kilka kworz bedzie potrzeba

I hies **W**zeczersonim
prelatom xiastom

panom starhrie miastom przerzerzonei
ziemie wielkiego xiastwa litewskiego z
dalismi na zadnego rzlovieka ob o mowa
ich abo urzadu iawnie abo tajemnie a
bo na ktore podeirzenie i tich xiastat
i panow i mieszczan karat abo kaznirz
nimami zadnim karanim to iest ani na
ma od dalenim ani tecz karanim. tuc
mi ani pieniazczmi ani krowawim. Aliz
bi pirvej na sadzie iawnim obirzaiem
prawa krzesrijanskiego tego kto przewo-
dzi i tecz tego na kogo przewodzirz obli-
vnie postanowissi i skutecznie bili po-
vzaszeni. ktorez po takim sadzie i poko-
naniv vedlug obirzaia praw krolestwa
polskiego mania birz karani i kaziwani ve-
dlug wielkosc i podob i vstepow swoich

Iteż za vstep cżłodzi
nikto inzi **tylko then**
ktori zgrzeżil abo vstapil a ten zawo-
zdi obirzaj prawa krzesrijanskiego za-
chavivaviri przet sadem porzaszonij
i o sadzoni ma karani bicz a tak ani
zona za vstep meza swerzo ani orierz
za vstep sina swerzo ani tecz maza
za zona ani sin za orierzani ktori przy-
rodzoni ani sluzza tylko vclibi kto bil przy-
czasien vinnicarz tylko vstepu o
vrazenia maiestatu vrgo krolewa mtn

Iteż da polsami abi
mzata vanovie bora

51
xi przerzeczoni mieli volnosť virhodzi-
stich ziem nassih wielkiego xiastwa
dla nabivania obfitej fortuni i dla vi-
rzwierzenia vrsinkow riterstich do w-
szelkim ziem rzudzich filko nimia do-
stwon nieprzjarielskich. A wszakze tak
abi z imienia tich ktorzi virhodza sluz-
bi nassei nieomiaszkivano ale po temusz
iako i przisamich nam i po tomle
nassim majja bice pelnione ziwodzi kie-
di potrzeba bedzie

**Iteż przerzeczone xi-
zata panowie boiari**
i mieszcianie imienie swoje ohrzizne
abo im dane prze najasniejszego slaw-
nej pamiatki wielkiego xiędza alexan-
dra vitolka przodka i dzada naszego
milszego i danini oswieczonego wiel-
kiego xiędza zigmunta ceslira ktori te
danini dzierzaz przyvilehem a swiat-
li dostaterz nemi a slusznemi swiader-
stwami tej danini pot piera i donodem
rotonim a timze pravem ma dzierzaz
jako xięzata. panowie boiari mieszcianie
krolestwa polskiego swoje imienia dzier-
za. A maia volnosť mier tchi imienia prze-
menisz od dar darovar i na svoi dobro
volni pozitok obrorisz. A wszakze i tchi
imienia przemieniaciari przedaiari od
dalaiarz abo dakuiaz przet nami abo
vrsadniki nassimi vedluz obizaiia ko-
romi polskie majarz slavae i tefz

po śmierci ońżow dzięci iako muszczizim
tak i dziewczki od żmion wjeżdżnich ni ma
ia bie od daleka ale maia spotunki swo
ieni timi imienia w zupełności dzięzer
i w pożytki sobie obracarz

Iteż gdy to przersze
Żonich Picałb. Ma
niat boiar, mieścian ymze tedi wdowa
w żmieniu meza swojego ma zastar do
tad poki będzie na wdowim stolcu siedzieć
a jeśli bierze za mąż idz ma bierz od
dana skim się z łobierz a dzięci przy imieniu
zostacz maia. A jeśli dzięci niebilo
ino bliżsi tego maza ien pierwszego iako
inse wdowi koroni polskien rhodza za me
zow. A jeśli piwi mąż wprzerzerzonim
żmieniu swoim ktore wiano naznaczil ze
nie swojej a tobi ona statersnie moyla
przeviędz i ona wziawssi wiano podług
obirzanja prawa ma się od dar. rze skim.

Iteż dziewczki prżiro =
żone i kēwne ich pa:
ni i wdowi dobrovolnie mogą dawać
mężom nasłatkow nassirz otim się nie
dekladowarz a wszakże obirzanj krześcija
ski wtim ma biez zarhovan

Iteż wsiężci kmięcie

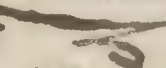
Poddani riasit bo
niat. bojar i mieszczan. tich ziem wiel.
kiego xiastwa litewskiego maia bierz
volni i wizvolni od wszelkich podarzek
i plariezna poboru siereprizm i tesh dzier
kla i od kazdego brania i od pod wod
wozenia kamienia. bierzbiemia albo drewo
na palenie rzezgli albo wapna na ogrodi
od koszenia siana od inssich robot ma
lo spravedlivich. Nisli tilko vjnu.
icrz robot i starich o pravovaniia vj
mwarz tesh kmieric i poddanich xia.
zath pamiat. slatgi. boiar od nas im da
no w sakze staxi i zdaw na zmieli z
virzai nam i nassim potomkom stare
pobori mostow novich popravovaniia
drog napravieniia wczelofri zachovivani
drog napravieniia

Stes nimami mi ani
vrszani nalsi. W
pochozich daniach kmieci i nie volnich
muzszin ani tesh zenszin ani zadnich
poddanich przerzerzo nich. xiazat. par.
niat. boiar mieszczan ziem nassich wiel.
kiego xiastwa litewskiego ruskiego prus.
kiego za przimovacz i vrsadnikom
nassim niedopusriem przimovacz
Takze prelari. xiazata. panovie. slachta
bojari mieszczanie wielkiego xiastwa
litewskiego ludzi nassich i potomkow

Dassich ktorego kolwiec kaulla bedziemi
maia sami przez siebie ani przez wza-
dnikow swoich przyjmowarz

Jtek nimamy dawać
dzierzkich na podda-
nich przerzerzonych. xiazat pania. siach
ti. boier aze pierwey u pana tego czy pod-
dani krziwda wezinił u sprawiedliwosć
ma bić prosić. a iesli bi on na on rok
sprawiedliwosci wezinić mierzeial tedi
dzierzki nasz abo wżachnikow naszych
ma bić posłać a win wktora uina upa-
dnie ti uini hospodaru swemu a nie in-
szemu powinien bedzie placić

Jtek obierzuiem i mi-
biem is **panthwa**
naszego i ziem wielkiego xiastwa li-
tewskiego przerzerzonego niewinnien
szemi ale wgranarzach swoich iako przot-
kowie nasi a zwlaszcza iako sławni pa-
mieri wielki xiazdz alexander witolt dzia-
ł nasz przerzerzoni dzierzal takze i mi-
granicza czalo a zupełnie mam dzier-
żerz i bronisz zbożei pomori wsztkie
mi siłami naszymi bedziem uśilowarz
i roszterzar

Itek obierzviem Ito:
bu tem i sz w tich sie
miasz nassirz wielkiego xiastwa lite
wskiego: ziem zamkow miasth. abo kto
rith kolwiek dziedzistw wdzierzamio i
kiorith kobiel urzadow i dostoinosi i
nimami davarz zadnemu rzudzo ziemzo
ale tilko tu bilrzo kith ziem wielkiego
xiastwa litewskiego nassirzo przesze
rzonczgo mamidavarz i potomri nassir
beda davar A nassirviadonne tego
pierzacz nassa iest prziviazana ktemu
listu Dzialo sie i dano przes wielmoz:
nego michala o lechnovirza z dzelviat
kova wielkiego xiastwa litewskiego
Zamzlerza vilenskigo re potover w.
dzien swietego Zymanta lata. 1484.
pisano przes care marcina sluski pila
rza ktorito mial wporuczanie

151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

Brzeskie
Articuli
ktore sa
wymagalone na
sejmie brzesz:
kim w die lasku
augusta lata
boskego roku:
dziew. 1544

piszalom i pami
i w kielcemu ruer

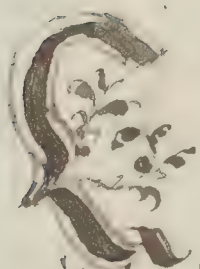
Imo liachtam i miedzi
nom dla lepszego swiadc
nia raczil kazacz na ro
kach sadowich w vylne
pomtorzicz: **owowi** edziec
i vivolac'ki articoli i
postawienie ktore **fre**
od jego krolewskieii
mislai ochmcelone **u**
m. **nanow** rad na thim
sejmie przelzhim **val**
nijn **brzeszkim** ssse

Q **czpierven** rzo miedzi insseni
rzechm bedarz w brzesciu profiki hospoda
ra jego milosci o popraviemie statet i prz
ezimienie iesrze w nim wiele inss artine
low dla lepszej spraviellivofci i ego mlei
vedle stanoviemia brzeszkiego raczil inss

poruczyć panom radom ich miłości o brach
i namienić dziesięć person ludzi dobrych
a umiarkowanych prawa piarż o sob rzimskiego
zakonu a piarż greckiego ktorzi mają
tenże kruli vedług potrzeby i vedług bogat
tej rzeri spraviadliwie popravit i inssie prz
czim i napurven sejmie przet pani rada
ni ich miłości i rozsłkimi rzeczami i pa
mąci i wssemu rierstwu ich okazar ydzie
potim przet posłoliti z iem na rzo rozsł
ka ziemia z volie ma om artikul birch
valone i przijate z iego młca hospodar
skim dozwoleim rzo tego młc slossno vie
dzieć będzie

Pierwi Słonek

zo się do kirze macie viedzieć
is od tego czasu nimaję sa
relarię iego młci naza oczną
zalobę listow zarucznych naj
miecie i naziemia spokojną dzierzania
vassego kto rzezo od dwomich czasow
wdzierzenie jest vidawar jedno ktobi
o rzerz sadzona abo przis sad ludzi w
ziemia wstepoval abo rzeż ktobi od bar
na gardle stoval a ten ktobi od niego
zdrovia prozno nieprzepierzen bit i
do iego młci z zalobą vcielt się tecl o
takowe rzerzi sadzone o niebespierzestwo
zdrovia listi zaruczne prantelarię

hospodarskiej maia bić dawane. Lecz czy się
do krze tych sług wassich którzy tu. i. m. hos-
podaru z żalobą wriekaia się. a iego mtr
suzna obron listi swoiem iem czyni
tedi. i. m. hospodar i dopiro mozmie raki
swoiej niezamita i obroni pod danim
czyni mtr mawia i zostanie iego. m.
ta rzecz vedle dawnego obirzaia iako
pzet tim biwalo. A wszakze ieslibi su-
gi panu swemu sekdz vezimil i themi
listi zaruczeni vspriaviedliviez sie nierz-
cial ianu. tedi ten list bolsz iemu ku po-
mori nima bić. ichu od wklazania listu
panu zarzteri niedziela. naktori rok pzet
stionu ludmi dobremi ma sa panu swo-
iemu vewszikim vspriaviedlivie. Teli
vezim vinni zostanie tedi maia cho po-
de vezinkow swoich wszikto rzeczpier.

Intori Słonek

Dosbe czosrie teli ku iego. h.
m. rzinili abi mltro ieden-
drugiego ni mial vizivar o
rzecz swieczka do prava du-
chownego vedle statut. ale abi sadzili
kozdi wprawie swoim a zmlasza duchow-
nym ktorzi o rzlezi swieczkich zmi-
li vizivarz do prava duchownego abi
tego rziniez niesmieli pot vna vstavio-
na biedi wprawie swieczkim oho mozo

10
sobie sprawieallivostz mier i vezinniez

To odpowiedz

Dzisiaj tego milosc kazalva
na tho od puviedziec. Iż
iego mte varik natimta
rzerz zostavic iż duchowni mmaia
przez to milogo do prawa swego ducho
wnego o swieckie rzeczi vizivac iedno
ktore beda ku duchownemu prawnu prze
sluzar. Item mmaia wprawy swojim
duchownim prawnem obliuzic sie do
swieckie rzeczi mmaia m togo wpra
vo swoje powlorigiz

Tzeci Członek

Akolwie tesz prosili brolaie
milesi. abi mieszkanie sliang.
ti o rani samych ius i podda
nich swouh i o grabieze pra
vem ziemskim a nie swaim niemierz.
kim praviellivostz rzinili vedle statu
turzego om. miedzi do tego czassu rzi
nierz mebricli

Odpowiedz

Dziś rol iego miłość kazal van na to
poviedzier. Iż pırvei miśezanom tego
bilo vstaviono v takovich izerzanih spra-
viedlivost' ezimiez sliachcie ziemskijm
pravem tak i do piero mania mier' i m.
o rannij q' holowirzini slachcie sliach
poddanich sadzir spraviedlivost' ezimiez
ziemskijm pravem a nie srogim malen-
skijm

Drugi List

Szostrie też prosili krola i młci
tamże w brzesku o artikul kło-
ri i użę pospolicie w państwie
tego młci sobie przinależili iż si i smie-
ia pisac i mianować dworzani ie' młci.
wczim bardzo wielkie omlności i potwa-
zi w spraviedlivost' i ludkij si i dzie-
ia. Abi i użę od tego czasu dworzanie ie'
młci kich kiorich bi. i. m. zadworzani mer-
tarzil w rezepte pana marszałka dwor-
nego miec rarzil a bile wpisam aktobi
smial mianować si i sielne w listie za-
war' i za dworzani wpisivar' a nie bil
im cibi takovi gardlo tracic. a dworza-
nie też. i. m. abi nie smial zadnemu pa-
nu sluzir pot ta vina

Dziś

6
Oznajmieć kazal iego miłoś-
rzy piwie tego mieśzcanom bi-
ło podle żądania walego raził
na tot artykuł przizvolie pot tim sposo-
bem. Alz i m. pana marszałku dworne-
mu rozkazacz to raził ze bi on ven szit:
kierż dworzery hospodarskiy w regeste-
swoyż kazal wpisar' ktorzy mąga rza:
nie nasprawi iesdzir'. A inzi ktorzy swo-
uolui w regestrze pana marszałka dwor-
nego niebeda stoier opisani. nimaia sig
dworzan i m. mianowarz i w listie sie-
bie davar' wpisar' pot karamim hospodar-
skim. a ktemu i sprawi om listowie kto-
ry bi takowi nierzadni a niesluffni dworza-
nie bili wpisani w zadnego sadu i prawa
mieśrza miec nimaia

Wiaiti Szloniek

Ad przisiaggi wokolniele abij
tam gdzie bi bili sadziki i
kierż kto bedzie przisiagaj czim spr-
wa skazana od tego czasu wieren ni-
mąga davar' iedno po dwa grossa

Gzosti Szloniek

Atemu ego iesze krola i m.
profili abi panowie wojewodi
starosty dzieczawci po nssim dzieczu

7
Niom. po unioſam wasz nieſzadzili iedno
w powierien na ſwoich mieſzarch

Powieſz

Dol. i. m. kazał powieſzcie ſz
i. m. okolo tego ſpawiaſzami
ſweimi omowa wazil wzimaz iſz na tcho
ich m. zoſtawil iſz woiewodowie ſtaroſti
i niſi wżadnici i ſadzie nimaſia ich m.
gadzien indzien ſadzi iedno na ſwoich
mieſzarch w powierie. Na wzoz panowie
woiewodi i ſtaroſti ſami przyzwolili. Kro
tcoribi z was ſam po ſwoi dobrei volij
indzie a nie w powierie chridi ſtanowicz
ſie to bedzie na wasci volij

Głodni Szlonek

Kzo ſie do tırze pozwow i wizerow
przi pozwierch. hoſpodar na tim
ta rzecz zoſtawia ze bi wiſe ve:
dług dawnego obierzaia pozivali. a rzi
kcorzi ſie od pozwow kija abo do ſie:
bie niepuſzczają, abo teſz ci wktorich
zmionach krziwdi ſie dzieia. niezgodo
bivaię kedi maſia pozwi przez wiſa
i przi ſliandrie a w niebitnoſci iſz wza
dnikom abo ciuonom i wkuſnien ze bi
bili dawane. A ieſli bi omi melchrieſi ich
przyimowarz kedi maſia za oſwieceze
nim bladzoni birz w dworzech ich

7
z ktorich sie beda kezimdi dziać. wize
tim pozwem pot tim sposobem rokima
na polozone bie kto bogu orzawisto po
zowie ten welle zviklego obiczaia na oni
pozwi za rzteri niedziele maia star. albo
rebi pozwi na imieniu polozone bili dla z
nikania rzizego od pozwu. albo klobi w
tim imieniu od ktorego sie kezimda dzie
u mierzasto bivał tim maia rokibir od
lozone pozwani na imieniu sovito to jest
za osm niedziel przez prawem star

Wsmi Szlonk

Sadowi rokow rzo sie tesz tlenie
ktore sa wstatucien z ieszczar sie
panom radam ich mtr do vilna polozone
roki dla rzimenia spravedliwosci popoli
tej kszilego hodu veduich niedzielach
wstapiwsi na post wielki

m

Wspowie

Wszec to iego k. mtr miec. abij
vam podczanim tim dostatecznie
spravedliwosc stanowic sie mogla. va
rzil i. k. m. meiednimi dwiema rokii
sadowi z ieszczania panom. i. m. dla rzi
nienia spravedliwosci do vilna wstano.
vici. Jedni roki na pierwsza, niedzie
la wstapiwsi w post wielki ktori trwa
i opravorane bir maia rzij bithnosci

I przez hitności hospodarskiej porzawilli o
tej pierwszej niedzieli postrasz do zrodzi
rzo przez vierbną niedzielą a tam się do
konczir mają. A drugi na święci Mi
chał zimskiego święta a ruskiego swie
ta pokrova w Jesieni. Ewar' ma porza
wili od świętego mihala aż do siedmi nie
dziel pełna a tam się aliz w siedmi nie
dzielach pełnić mają. A przez się im o
kron. kich et rokow vedle dawnego zwirze
io. Kiedy kto weschrze ieden do drugiego
do hospodara albo do panew rad. wojewod
i starost i dzierzawiec swoich powiatowich
volno będzie zawodzi pozivar się i sprowia
dlivosti sobie dogodzir wezim konia rze
go potrzeba będzie

Dziwiaty Słowo

zofrie też. k. i. m. prefiliabixia
si sadowe niebili spowietu wio
zone iedno zebi przij sadzich
na mieście zawodzi bili

W Powiad

ego. m. k. kazal wam powiadzić
iż ta rzerz stawia przy staroda
wnym obitczar iż ti xiggi spami wojewo
dami starosti dzierzawci ni mają niadze
spowiatu wiożony bi iedno na mieście mają
trwar

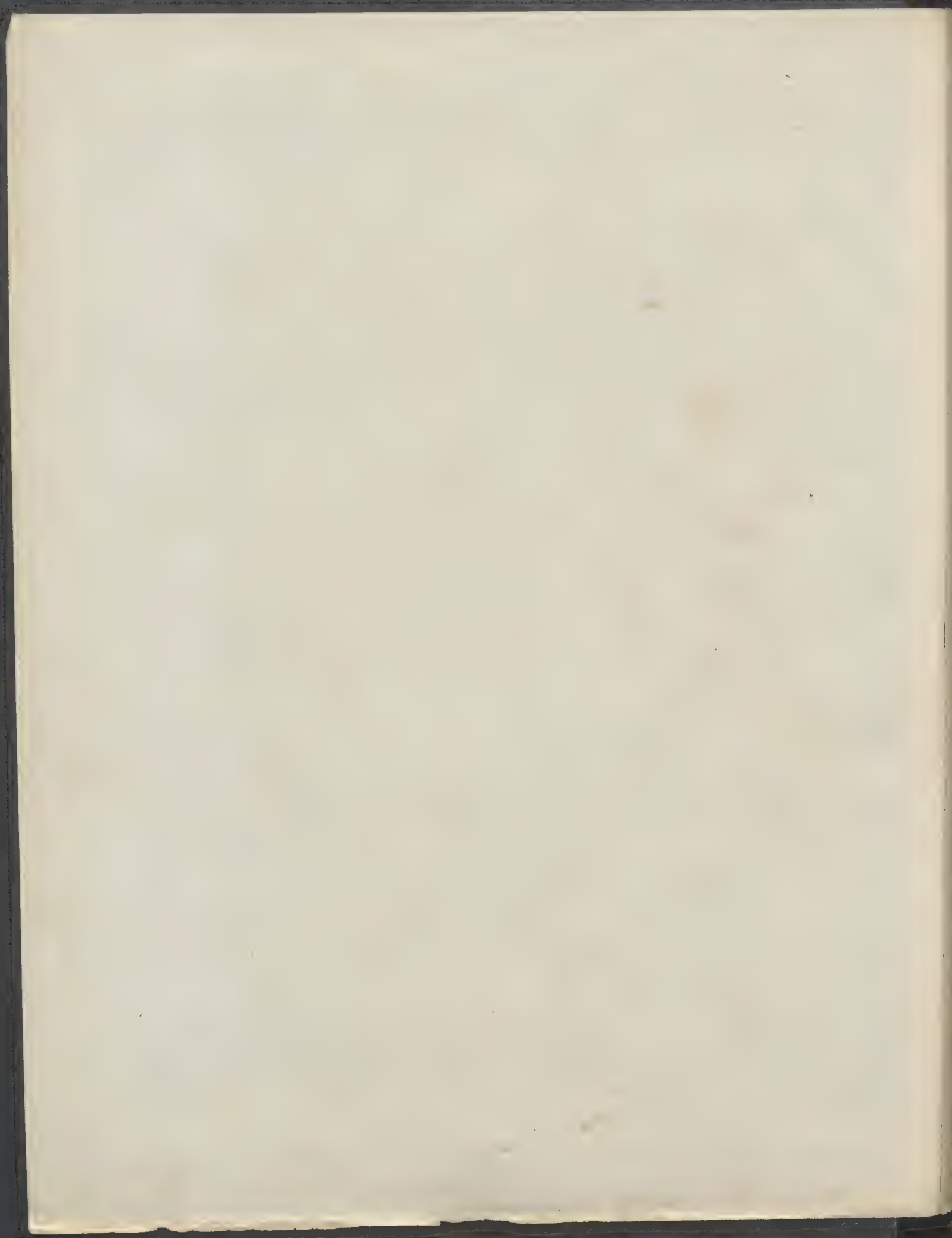
Dziłiaty Szlonek

Nzitem roznie prosili wbrzescu
isz panowie. voievodi. starosti.
dzierzawci vini na vass bierza
i za to w viaszienie sadzani
i leżnie w domi vasse silaia abi regom
rarczil vass stego vizvolie.

Wypowiedz

Tego milosc' kazal vam povie
dziet isz i. m. rarczil nam
vstanovie. rzo mnodzi voie
vodovie. starosti. dzierzawci.
przes to nimaior wstomni vce
sze leżniow swoich silac' ani
w viaszanie bes slusnei prziz
vzni i bes' prava vas' sadzac' i zachneij
rziaskosti cziniecz. Lecz rzo sie tknie vin
podle statutu tedi i. m. nam ostaiwie
isz maia voievodi starosti dzierzawci
dwie rzasri na iego mtr do parku od
dawać pot tim sposobem. Trzecia rzasr
vin ma przirhodzir to iest kto vpadnie
dwanaście rublow. tedi na hospodara
osm rubli. a na panow vrazadnikow rze
vi ruble i to vcelle boga z milosierczim
po bożnie bes' krziku i bes' riaszkostij
vospkien' rziniez i inssie vini tak wielkie
tako male na hospodara dwie rzasri
a na vrazadnika trzecia ma bir bagna

1
I to czo kolwiek inssich vin na hospoda-
ra .i. m. vezma tedi to manja na hospo-
dara registra pisac i pospolu spieniadzmi
do skarbu od davar i pospolu sie ho-
lowszczina starherka stala tedi wsitka
vina do skarbu hospodarskiego ma bir-
vanska rhorabi sie i stromi polednaly
przet sie dziesie kop porannego na voie-
voda ma stego przichodzisz A iesli kto
vina hospodarska vpadnie a niexbial bi-
tego plarir tedi manja panovie voievodi
vzadnici vskazet w lodzi iego vedle
onij vini na hospodara w vczar sie do
zaplati A ktobi ludzi nimial pot soba
tedi ma samego do zamku ofadzic poki
za thi dwie rzasti i za trzecia voievodzi-
na dosic vezmi Nizle ze maia pzes to
voievodi starosti idzierzanwei 10 zmiom
fuvich w domi ich w silarz

Handwritten text in a Gothic script, likely a medieval manuscript. The text is arranged in approximately 12 lines, though some are partially obscured by a large, faint watermark or bleed-through from the reverse side. The script is dense and characteristic of the late 14th or early 15th century. The watermark appears to be a large, stylized initial or a full-page decorative element, possibly a 'D' or a similar letter, which is mirrored across the page.

temple. 2nd. 1st.
1st. 2nd. 3rd. 4th.
5th. 6th. 7th. 8th.
9th. 10th. 11th. 12th.

Q. 1st. 2nd. 3rd. 4th.
5th. 6th. 7th. 8th.
9th. 10th. 11th. 12th.

1st. 2nd. 3rd. 4th.
5th. 6th. 7th. 8th.
9th. 10th. 11th. 12th.

1st. 2nd. 3rd. 4th.
5th. 6th. 7th. 8th.
9th. 10th. 11th. 12th.

These numbers represent the value of the letters

1 2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15 16

17 18 19 20 21 22 23 24

25 26 27 28 29 30 31 32

33 34 35 36 37 38 39 40

41 42 43 44 45 46 47 48

49 50 51 52 53 54 55 56

57 58 59 60 61 62 63 64

65 66 67 68 69 70 71 72

73 74 75 76 77 78 79 80

81 82 83 84 85 86 87 88

89 90 91 92 93 94 95 96

97 98 99 100 101 102 103 104

105 106 107 108 109 110 111 112

113 114 115 116 117 118 119 120

121 122 123 124 125 126 127 128

129 130 131 132 133 134 135 136

137 138 139 140 141 142 143 144

145 146 147 148 149 150 151 152

153 154 155 156 157 158 159 160

161 162 163 164 165 166 167 168

169 170 171 172 173 174 175 176

Koniec Podwoły:

Przetok iá uoihtierb

gastolt. Braw smurovanierb gieranpon Vo
ievoda i Cenzlerz wielkiego xiastwa litew
skiego, starosti belski mozercki i dalej. Bdim
Sprawiedliwie urzinki wielkiego xiastwa litew
skiego krola zigmuta panu naszego dziedzi
nego sprawiedliwie wpisal. ktori i eszre viszej
i viszszze urzinki ktore. i. m. za frzasliwem

Swoim panowaniem rzinil, ktore sz urziak
i stare Brawowe szerzej opisuja, ktore
ten czas temu pisanie dosirz

At alio My zigmunt i. t. d. lihora, majestaty dawa. pishni
w religiozini i Glazowim narzadowana. kamie irodnowe
napi, bochne panko. kumiana bochne rosm, wadlowe nico
wzrostku.

From the same species
very luxuriant & in the
most perfect
state of growth

San Jose

San Jose

San Jose

San Jose

San Jose

San Jose

San Jose

San Jose

San Jose

San Jose

N

[Faint, illegible handwriting covering the page]

